

ПРОГРАМ EU EXCHANGE 6

План развоја града Шапца 2023-2030.

Шабац, 2023. године

САДРЖАЈ:

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА	4
ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА	5
НОРМАТИВНИ И МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР	6
ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ГРАДА ШАПЦА 2023-2030.	7
ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	11
Географски положај	11
Демографска структура	11
Привреда	12
Пољопривреда и рурални развој	13
Туризам	15
Урбанизам	15
Саобраћајна инфраструктура	16
Вода за пиће	17
Канализациона мрежа	18
Управљање зеленим површинама	18
Животна средина	18
Управљање отпадом	21
Енергетика	21
Социјална политика	23
Здравствена заштита	26
Образовање	27
ВИЗИЈА ГРАДА ШАПЦА ЗА ПЕРИОД 2023-2030.	29
ВЕЗА ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА ГРАДА ШАПЦА, ЦИЉЕВА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА И ПРЕГОВАРАЧКИХ ПОГЛАВЉА СА ЕУ	30
ПРЕГЛЕД РАЗВОЈНИХ ПРАВАЦА И ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА СА КЉУЧНИМ МЕРАМА .	39
Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац	43
-ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ-	43
Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац	49

-ИНФРАСТРУКТУРА-	49
Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац	57
-ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ-	57
Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац	66
-ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ-	66
Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац	81
-ДОБРА УПРАВА-	81
ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА	83
ТАБЕЛЕ, ГРАФИКОНИ И СЛИКЕ	85

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

План развоја града Шапца за период 2023 – 2030. Година који је пред вама представља резултат потреба будућег развоја града Шапца и његовог целокупног становништва, без обзира да ли се ради о становницима руралног дела или самог градског језгра. Документ је рађен патиципативном методом уз учешће представника јавног, приватног и НВО сектора.

Град Шабац је административни, привредни и културни центар Мачванског округа.

Шабац је град упечатљиве традиције и европске будућности, а развојна политика града Шапца заснива се на подршци привреди и пољопривреди, развијеној инфраструктури, ефикасном јавном сектору, доступном здравству, модерном образовању, развијеним културним активностима, широком спектру социјалних услуга и очуваној животној средини.

Брига за одрживи развој састави је део наших планова и решења и зато План развоја града Шапца за период 2023 – 2030. Година вреднујемо као један од основних предуслова да грађани живе боље у периоду који је пред нама.

Планирање сопственог развоја је одговорност за будућност. То показујемо стварањем повољног пословног окружења, изградњом и уређењем значајних објеката инфраструктуре и ефикасним и модерним решењима у области јавне управе и функционисања града. Зато је Шабац међу најбољим инвестиционим дестинацијама у југоисточној Европи.

Нужно је да развој нашег града ускладимо са потребама грађана, привредника и природе. Садашња генерација има право на ресурсе и здраву животну средину, али не сме угрозити исто такво право наредним генерацијама.

Концепт одрживог развоја подразумева стални економски раст који осим економске ефикасности, технолошког напретка, иновативности целог друштва и друштвено одговорног пословања, обезбеђује привредни раст и унапређење квалитета живота. Један од најважнијих циљева одрживог развоја јесте отварање нових радних места, запошљавање младих, смањење стопе незапослености као и смањење робне и друштвене неједнакости маргинализованих група.

Поштујући европске вредности, град Шабац је спреман да развија моделе који почивају на одговорности власти и поверењу грађана у институције. Верујем да је Шабац способан да и другима покаже пут.

др Александар Пајић

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

<i>ЗПС</i>	Закон о планском систему
<i>ЈЛС</i>	Јединица локалне самоуправе
<i>ЕУ</i>	Европска унија
<i>ППП</i>	Припремно предшколски програм
<i>ЦСР</i>	Центар за социјални рад
<i>СКГО</i>	Стална конференција градова и општина
<i>РСЈП</i>	Републички секретаријат за јавне политике
<i>ЦОР</i>	Циљеви одрживог развоја (Агенда 2030)
<i>АПР</i>	Агенција за привредне регистре
<i>ЈКР</i>	Јавно комунално предузеће
<i>ОИЕ</i>	Обновљиви извори енергије
<i>ПУ</i>	Предшколска установа
<i>ОШ</i>	Основна школа
<i>СШ</i>	Средња школа

НОРМАТИВНИ И МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР

Последњих година, сведоци смо неусклађеног и неуједначеног процеса планирања којим су локалне самоуправе, на крајње различите начине, усмеравале употребу локалних ресурса и дефинисале своје развојне правце. Стихијско планирање било је омогућено недостатком јединственог националног оквира који би исто уредило, стога је оптимално планирање дуго било онемогућено. Влада Републике Србије је 2018. године усвојила **Закон о планском систему**¹ (у даљем тексту: Закон), којим се детаљно уређују обавезе органа локалне власти и свих осталих учесника у планском систему у смислу планирања јавних послова који су у њиховој надлежности. Законом се постиже усклађеност и уједначеност процеса планирања и синхронизованог дефинисања развојних праваца на свим нивоима управљања, што омогућава један уједначен општи приступ и уређен концепт планског система који до сада није било могуће успоставити. Спровођењем Закона, актуелни процес планирања биће замењен ефикасним, транспарентним и координисаним системом, који обухвата кључне аспекте социјалне и економске развојне политике, регионалног и просторног развоја, уз оптимално коришћење буџетских средстава и обезбеђење одрживог раста и развоја Републике Србије. Закон уређује, како врсту докумената и надлежности када је реч о изради и усвајању, тако и методолошка правила, систем консултација и сам процес имплементације. Ближе га дефинишу и две пратеће Уредбе, а то су *Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика*² и *Уредба о методологији за израду средњорочних планова*³. Усвојени Закон је предвидео да свака ЈЛС треба да усвоји **План развоја јединице локалне самоуправе** као и **средњорочни план**. План развоја је, у смислу закона, дугорочни документ развојног планирања, који за период од најмање 7 година усваја Скупштина ЈЛС на предлог већа ЈЛС. Средњорочним планом се, с друге стране, операционализује план развоја ЈЛС и омогућује годишње извештавање о имплементацији плана развоја ЈЛС.

Може се закључити да се данас ЈЛС у Србији налазе у транзитној фази из постојећег у плански период који је у законодавном и методолошком контексту системски уређен, чиме се уводе тектонске промене у досадашњу праксу управљања развојем. План развоја представиће профиле заједница јединица локалних самоуправа детаљније него што су то до сада чинила претходна кровна стратешка документа и усмераваће их на путу развоја. То значи да је пред локалним самоуправама велики изазов да успостављањем ефикаснијег механизма управљања, омогуће достизање жељеног стања.

¹ „Службени гласник РС“, број 30 од 20. априла 2018.

² „Службени гласник РС“, број 8 од 8. фебруара 2019.

³ „Службени гласник РС“, број 8 од 8. фебруара 2019.

ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ГРАДА ШАПЦА 2023-2030.

Процес израде Плана развоја града Шапца 2023-2030. године спроведен је кроз неколико кључних фаза, поштујући методологију и инструкције дате у оквиру Смерница за израду планова развоја јединица локалне самоуправе, као елементе дефинисане Законом о планском систему Републике Србије и пратећих уредби. Фазе процеса израде имају јасну хронологију, завршетком једне фазе започиње друга фаза. Јавне консултације су једина активност која је континуирана и која је била укључена у све фазе израде Плана развоја.

Град Шабац је приликом израде Плана развоја за период 2023– 2030. у потпуности поштовао методологију и инструкције дате у оквиру Смерница за израду планова развоја ЈЛС, као и елементе дефинисане Законом о планском систему Републике Србије и пратећих уредби. Процес израде Плана развоја у смислу фаза и њихових међусобних веза представљен је на слици 1.

Слика 1. Процес израде Плана развоја

Извор: Смерница за израду планова развоја јединица локалне самоуправе

Процес израде Плана развоја града Шабац обухвата пет главних активности:

1. Припремне активности;
2. Израда прегледа и анализе постојећег стања;
3. Дефинисање визије;
4. Дефинисање приоритетних циљева;
5. Дефинисање мера за достизање циљева;
6. Дефинисање институционалног оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја;
7. Јавна расправа о Нацрту Плана развоја и достављање Предлога Плана развоја Скупштини на разматрање и усвајање.

❖ ПРИПРЕМНЕ АКТИВНОСТИ

Припрема и организација процеса била је прва фаза у процесу израде Плана развоја града Шапца за период 2023 – 2030. Наведена фаза трајала је од јуна до септембра 2022. године. Ову фазу чине све активности од доношења Одлуке о покретању израде Плана развоја, до почетка израде прегледа и анализе тренутног стања. У наведеном периоду град Шабац је спровео следеће:

- Град Шабац је приступио изради Плана развоја у складу са одредбама Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 30/18) и донела скупштинску **Одлуку изради Плана развоја града Шапца за период 2023-2030.** дана 29. септембра 2022. године;
- За спровођење израде документа 03.10.2022. године именована је Комисија за израду, мониторинг, евалуацију и ажурирање Плана развоја града Шапца за период 2023 – 2030. година, са улогом да координира и надзире процес израде Плана развоја, да разматра План развоја који је по фазама припреме предложен од стране тематских радних група и да прослеђује документ на даљу надлежност.
- Формирано је и пет **тематских радних група** 29.09.2022. године за израду Плана развоја које чине представници Градске управе, стручњаци ангажовани у администрацији, јавним институцијама, јавним предузећима, установама, организацијама цивилног друштва, као и остали представници из јавног, приватног и цивилног сектора. Радне групе су формиране по следећим областима:
 - (1) Радна група за добру управу;
 - (2) Радна група за економски развој;
 - (3) Радна група за инфраструктуру;
 - (4) Радна група за екологију и заштиту животне средине;
 - (5) Радна група за друштвени развој
- На званичној интернет презентацији града Шапца⁴ постављена је страница **”План развоја града Шапца за период 2023 – 2030.”** у оквиру ког су током целокупног процеса, објављивана документа и друге битне информације за све учеснике у процесу, али и све грађане.

⁴ <https://sabac.rs/dokumenta/strateski-dokumenti/>

❖ ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Израда прегледа и анализе постојећег стања указала је на чињенице где се **град Шабац тренутно налази** када је у питању стање његовог локално економском развоја и развојних потенцијала, а на основу прикупљених и обрађених података из примарних и секундарних извора у оквиру кључних развојних сектора. У фази прегледа и анализе постојећег стања посебна пажња посвећена је **евалуацији имплементације претходно реализованих планских и стратешких докумената**, донетих и реализованих у претходном планском периоду.

На крају ове фазе, одржана је **радионица за израду SWOT анализе** и идентификовање кључних проблема и узрока тих проблема у следећим областима: економски развој, друштвене делатности, добра управа, инфраструктура и екологија и заштита животне средине. Захваљујући овом алату, омоћућило се мапирање кључних проблема на које се треба фокусирати, како би се идентификовали кључни развојни ресурси подручја на којима је План развоја установљен. По успешној реализацији овог дела процеса, приступило се припреми будућих корака који су подразумевали дефинисање визије и даље консултације са тематским радним групама и заинтересованим странама, коришћењем brainstorming методе.

❖ ДЕФИНИСАЊЕ ВИЗИЈЕ, ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА И МЕРА

Дефинисање визије је спроведено у оквиру консултативног процеса који је вођен у формату дискусије са тематским радним групама о компаративним предностима града Шапца и кључним потенцијалима за развој на које се треба ослонити у планирању. Визија према томе представља с једне стране жељено, али са друге стране и реално стање, чијем се достизању тежи на крају планског периода. Град Шабац је према томе дефинисао своју развојну визију на којој почива овај документ и којом ће имплементација бити вођена.

Након тога, тематски радни састанци вођени су у правцу дефинисања **логике интервенције Плана развоја**, што је подразумевало организовање радионица за дефинисање **приоритетних циљева**, а потом и за дефинисање **мера** за достизање приоритетних циљева.

Приоритетни циљеви су дефинисани коришћењем SMART логике (S (specific)-специфични, M (measurable)-мерљиви, A (achievable)-достижни, R (realistic)-реални, T (time constrained)-временски одређени). На нивоу приоритетних циљева дефинисани су показатељи учинка за које су утврђене почетне - базне вредности, циљане вредности - вредности којима се тежи на крају планског периода и извори који поткрепљују наведене квантификоване показатеље. Код формулисања приоритетних циљева и избора показатеља учинка, узете су у обзир правне тековине и јавне политике ЕУ као и веза са УН Агендом 2030 која дефинише глобалне Циљеве одрживог развоја (ЦОП).

Поштујући законску регулативу којом се прописује процес планирања на локалном нивоу, План развоја града Шапца препознаје следеће **мере јавних политика**: регулаторне, којима се фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; информативно-едукативне (информационе и образовне кампање и друго); институционално управљачко организационе које подразумевају формирање нових и укидање постојећих институција, промене организационе структуре одређених субјеката, промене броја и компетенција запослених и др; обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.). На радионицама које су са тематским радним групама одржане на тему дефинисања мера, извршена је идентификација носилаца реализације мера за све приоритетне циљеве, рокови реализације, процена потребних финансијских средстава и извора финансирања.

❖ ДЕФИНИСАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ ОКВИРА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

У процесу израде Плана развоја града Шапца, последња радна фаза је подразумевала **дефинисање управљачког оквира за спровођење Плана развоја**, што представља институционални механизам за праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака, у циљу повећања ефикасности имплементације, као и шанси за достизање дефинисаних приоритетних циљева, чиме се одговорност утврђује унутар јединице локалне самоуправе.

❖ УСВАЈАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

Процес усвајања Плана развоја од стране Скупштине града Шабац, као и његово званично објављивање је формално омогућило почетак имплементације планског документа. Томе је претходила јавна расправа о нацрту документа, у оквиру које се ширила локална заједница упознала са садржајем документа. Тиме се окончао консултативни процес и финализовала коначна верзија Плана развоја. Јавна расправа о Нацрту Плана развоја је отворена 12.06.2023. у трајању од 20 дана и за то време се документ могао погледати и преузети са званичне интернет презентације Града, са циљем добијања додатних коментара, предлога и мишљења од заинтересованих страна.

Одлуком Скупштине града Шапца бр.020-00-305/2022-14 од 13.09.2023. године, усвојен је План развоја града Шапца за период 2023-2030. год. као највиши документ развојног планирања на нивоу јединице локалне самоуправе.

ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Географски положај

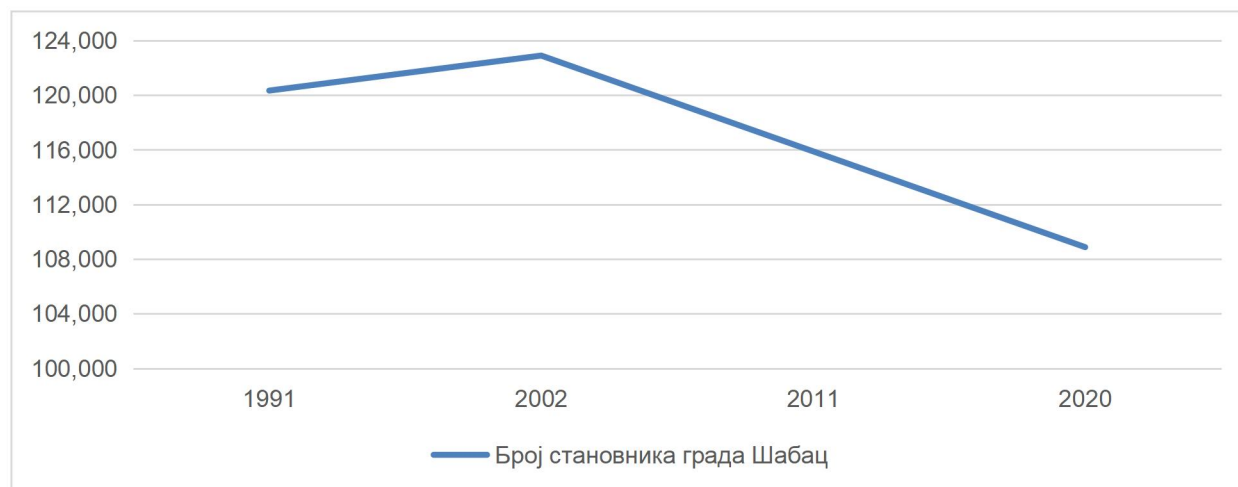
Град Шабац се налази се у северозападном делу Србије, на тромеђи Мачве, Поцерине и Посавотамнаве, на десној обали реке Саве. Омах након Београда, најсевернији је град средишњег дела Србије. Налази се у близини граница са Републиком Хрватском и Босном и Херцеговином. Град Шабац лежи на 80 метара надморске висине, на 44° 46' северне географске ширине и 19° 46' источне географске дужине. **Простире се на територији од укупно 792 км², што чини 1,4% територије Републике Србије.**

Демографска структура

На територији Града Шапца може се уочити **присуство неповољних демографских појава**, које се огледају у смањењу укупног броја становника, природној депопулацији, миграционим процесима и демографском старењу. **Број становника је смањен**, на основу процене становништва за 2021. годину, Град Шабац има 108.187 становника,⁵ што је око 7,700 мање (-6,6%) у односу на званични податак из Пописа становништва из 2011. године, када је имао 115.884 становника. Према подацима забележеним пописом из 2011. године, Шабац има густину насељености од 1.463 становника на 1 км². Од укупног броја становника, градско становништво чини 53.919, односно 46,5%, док сеоско становништво чини више од половине укупне популације, са 61.695 становника, односно 53,5%. Забрињавајући је демографски податак, који показује **опадање броја деце и младих**, док број старих расте. Према попису из 2011. године, у Шапцу живи 21.368 младих, у категорији 15-30 година, од којих је 9.910 у градском и 11.458 на сеоском подручју, што је за 4.263 лица мање од укупног броја младих према попису из 2002. године кад их је било 25.631. **Укупан број становника је у опадању** у последње две деценије. У периоду од 1948. до 2002. године број становника бележи раст, базиран на миграцијама село-град, затим, од 2002.године, започиње негативни тренд демографског развоја.

⁵ Извор: Републички завод за статистику, <https://www.stat.gov.rs>

Графикон 1. Број становника града Шапца у последње три деценије

Извор: Републички завод за статистику

Привреда

Град Шабац спада у другу групу, према степену развијености јединица локалних самоуправа (ЈЛС), чији је степен развијености у распону од 80-100% републичког просека. У периоду између 2012. и 2013. године спадао је у прву групу, али се од 2014. године сврстава у другу групу где остаје до данас. **Град Шабац има дугу традицију у индустријској производњи**. Када је реч о привредној активности града, као доминантне индустријске гране се издвајају: металопрерађивачка индустрија, прехранбена индустрија, хемијска индустрија, грађевинарство и индустрија грађевинског материјала, ауто индустрија, фармацеутска индустрија и машинска индустрија. **Велики потенцијал економског развоја Шапца представљају индустријске зоне**.

Према подацима Агенције за привредне регистре из 2022. године, активна су 1.456 привредна друштва и 3.931 предузетника на територији града. Највише заступљене делатности у привредним друштвима су трговина на велико и трговина на мало и поправка моторних возила и мотоцикала, са 511 субјеката, такође међу предузетницима су доминантне делатности трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала са 883 субјеката. Расположиви подаци АПР-а из 2020. године приказују да су привредна друштва у Шапцу запошљавала 19.079 лица и остварила пословни приход од 188 милијарде РСД, што представља око 1,06 милијарде ЕУР. Предузетници су у 2020. години запошљавали 3.114 лица, те су остварили пословни приход у износу од 12,9 милијарди РСД, односно 108,8 милиона ЕУР. **Подстицаји привреди су последњих неколико година у стагнацији**. У 2021. години укупна подстицајна средства за помоћ великим привредним друштвима су износила 2,4 милиона РСД, док је у 2019. години дистрибуирано 324,8 милиона РСД. Подстицајна средства су мања и кад су у питању мала и средња предузећа. Највише улагања у 2020. години је забележено у прерађивачку индустрију, у укупном износу од 3,6 милијарди РСД, што представља 61,1% од укупног улагања у све секторе.

Укупан број запослених лица бележи благи раст у 2021. години (42.496) у односу на 2020. годину (42.294). Месечни билтен Националне службе за запошљавање из октобара 2022. године, показује да је на територији града забележено 4.708 незапослених лица, од чега су 2.717 жена (57,71%). Од чега је 394 новопријављених лица. Ови подаци указују на **смањење броја незапослених лица** у односу на новембар 2021. годину где је укупан број незапослених лица на територији Града Шапца 5.550, од чега су 3.229 жене (58,2%). Од укупног броја незапослених лица, 1.666 (30,02%) имају I и II степен стручне спреме, док 3.884 лица (69,98%) има стручну квалификацију већу од трећег степена. Учешће лица старости до 30 година у укупној незапослености чини најмањи проценат од 17,53% (973 лица), највећи проценат припада лицима између 30 и 50 година и износи 42,10% (2.337 лица), док је учешће лица старијих од 50 година 40,36% (2.240 лица). **Град Шабац у периоду од 2018. до 2021. године остварује драстичан пад финансијске подршке за подстицање запошљавања**, са 394 милиона РСД у 2019. на 83,4 милиона у 2021. години. Овај пад се може оправдати пандемијом вируса COVID-19. **Подаци о зарадама запослених на територији Шапца указују на значајни пораст, било да су у питању бруто или нето износи.** Упоређивањем података из фебруара 2018. године са последњим подацима из јула 2022. године указују да су просечне нето зараде на нивоу града увећане за 20.674 РСД (47,4%), док су просечне бруто оствариле раст од 28.680 РСД (47,6%). **Када се упореде подаци о зарадама, Шабац остварује зараде испод 90% од просека Републике Србије, што кореспондира са другом групом степена развијености јединица локалне самоуправе.**

Пољопривреда и рурални развој

Пољопривредно земљиште обухвата 76,53% целокупне површине територије Града Шапца. Саму структуру земљишта, у највећој мери, чини обрадиво земљиште 97,54%, затим пашњаци 2,01%, док рибњаци, баре и остало обухватају 0,45%. Од укупне површине Града Шапца, која износи 220км², у 2018. години укупно расположиво пољопривредно земљиште је износило 61.487ха, 48.444ха било је коришћено пољопривредно земљиште, док је 9449ха површине било под шумом. **Пољопривредно земљиште је незагађено** и главна карактеристика су повољни природни услови за пољопривредну производњу. У Граду Шапцу је, према подацима из Републичког завода за статистику, регистровано 10.115 пољопривредних газдинстава која користе пољопривредно земљиште претежно за оранице и баште, тај проценат достиже 88.5% од укупног броја коришћеног пољопривредног земљишта. Површина под воћњацима представља 6,6% пољопривредног земљишта. Сточарство такође представља значајни економски ресурс пољопривредних газдинстава.

Табела 1. Структура пољопривредних газдинстава у 2018. години, Град Шабац

Број газдинстава	10.115
Коришћено пољопривредно земљиште (у хектарима)	48.444

Оранице и баште (у хектарима)	42.854
Воћњаци (у хектарима)	3.184
Виногради (у хектарима)	59
Ливаде и пашњаци (у хектарима)	1.878
Говеда	28.993
Свиње	107.951
Овце	29.233
Живина	240.415
Трактори	7.613
Годишња радна јединица	13.895

Извор: Републички завод за статистику,
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2021/Pdf/G202113048.pdf>

Просечна економска величина пољопривредног газдинства је у 2012. години износила 6.050 евра, показатељи у 2018. години бележе раст за 157%, са износом од 9.492,73 еура, што је изнад просека Републике Србије. **Активно пољопривредно становништво чини 26% укупне популације на територији Шапца.** Услови за наводњавање великих земљишних површина су одлични, због високог нивоа подземних вода. **Ратарско-повртарска производња је доминантна** у овом региону, а продукти овог региона у значајном уделу учествују у снабдевању Града Београда. Такође, благи брдски рељеф и надморска висина су **изузетно погодни за развој воћарске производње.** Јагода се одгаја на око 500ха, а заснивају се и засади малине и купине. **Поцерна представља центар говедарске и овчарске производње у Граду Шапцу, као и микрорегион који је центар говедарске производње у Србији.** Говедарска производња је највише оријентисана на млекарску производњу. Такође, највећи број малих и средњих произвођача товних свиња у Србији се налази управо у овом региону.

Старосна групација пољопривредних произвођача у Шапцу су у највећој мери произвођачи преко 65 година старости, млади као носиоци пољопривредне производе као и жене чине свега 19%, те се може закључити да је **демографска слика радно ангажованих пољопривредника врло неповољна.** Локална самоуправа Града Шапца путем Одељења за пољопривреду настоји да подстакне пољопривредне произвођаче средствима из буџета. Средстава за програм подршке су у 2019. години зносила 1,05% од укупног буџета, док су у 2021. години повећана на 1,67%.

Улагања у рурална подручја, која су извршена, су од великог значаја, поготово када је реч о развоју руралне инфраструктуре. Ова улагања су од изузетног значаја због повећања квалитета живота у сеоским подручјима, али и због развоја пољопривреде.

Туризам

Град Шабац је због свог положаја у односу на реку Саву постао пристаниште равне Мачве и посавско–поцерског порбља. Повезан је са Београдом, пловним системом Дунава, као и свим подунавским земљама. Шабац поседује пристаниште и слободну безцаринску зону. Подаци Републичког завода за статистику из 2020. године показују да је укупан промет робе у луци Шабац износио 316.468 тона. Шабац своју културу и историју најбоље промовише кроз туризам, самим тим и кроз манифестације којих у Шапцу у току једне године има преко двадесет. **Туристичка организација града Шапца као носилац туристичке привреде организатор је најзначајнијих туристичких манифестација на територији Града Шапца**, а међу њима су најпознатије: Руже Липолиста, Чивијада, Чивијашки карневал, Коњичке свечаности, Међународни пливачки маратон Јарак – Шабац и многе друге манифестације. **Забележен је пораст доласка туриста у Шабац и друге крајеве Мачванског округа све до пандемије вируса COVID-19.** Подаци из 2021. године показују пораст долазака туриста, чији тренд се може очекивати и у наредном периоду. Републички завод за статистику приказује позитивне трендове када је реч о дужини боравка гостију. Резултати су већи од републичког просека. Просечна дужина боравка гостију у овој области, која је забележена у 2021. години је износила 4,28 дана, док је републички просек 3,15 дана. Позитивно изненађење је податак да је **просечна дужина боравка странаца у 2021. години у овој области износила 7,22 дана**, што је **знатно изнад просека Републике** који бележи 2,79 дана.

Урбанизам

Град Шабац је препознат као урбано подручје са утицајном зоном која има више од 40.000 становника. У подрињском појасу важан значај имају урбани центри на примарним и секундарним појасевима развоја, и то: од Шапца ка Лозници, Љубовији и Зворнику. Велику шансу има као центар умрежавања малих центара у руралним подручјима којима је окружен. План генералне регулације Града Шапца регулише површине јавних, привредних и других намена, као и остале површине, међусобно се разграничавају на начин и под условом да на контактним линијама њихов међусобни утицај буде у оквиру допуштених граница прописаних важећим законима и другим прописима. **Ревизијом ПГР на неким местима су дефинисане и унутрашње, максималне грађевинске линије.** Општи приоритети развоја планског подручја су усмерени ка комуналном опремању насеља као и ка развоју привредних, пословних и туристичких функција насеља. Посебна пажња је усмерена на формирање идеалног амбијента за становање и развој активности које су усмерене на подизање његовог квалитета (културно - историјска промоција и презентација историјских локалитета, спортско-рекреативне активности, активности јавних намена и др.). Када је реч о нелегално изгрђеним објектима, упоредна анализа ЈЛС показује да Град Шабац предњачи са 91.546 објеката. Такође, Шабац и највећи број

нелегалних објеката по једном домаћинству. У структури нелегално изграђених објеката преовлађују стамбени и помоћни објекти.

Саобраћајна инфраструктура

Постојање различитих видова саобраћаја је од великог значаја за Града Шабац. Сама позиција Шапца и његова близина главним урбаним центрима се може оценити стратешки добром. Најзначајније активности спроведене у претходним годинама су биле везане за израду планске и техничке документације за деонице аутопута **Нови Сад – Рума – Шабац**, а у наставку и брзе саобраћајнице до Лознице. Такође, реализовани су и пројекти реконструкције и рехабилитације појединих деоница државних путева првог Б реда, а започети су и радови на неким од њих, док је за поједине трасе у припреми планска и техничка документација. **Мрежа путева општинске категорије је изузетно унапређена.** Саобраћајно - географски положај Шапца ће бити унапређен у значајној мери због изградње државних путева првог реда, који омогућују укључивање у регионалне, републичке и међународне токове саобраћаја. Развој путне мреже представља формирање коридора аутопутева који могу омогућити да Србија у наредном периоду оствари потребан ниво повезаности с окружењем и активно укључење у систем аутопутева Европе. Од изузетног значаја је нова траса државног пута првог реда Нови Сад-Рума-Шабац-Лозница, као и планирана изградња моста на Сави. Регионална путна мрежа усагласиће се са очекиваним потребама саобраћаја. Проласци кроз веће градове и изградња обилазница на основним магистралним правцима такође заузимају значајно место са циљем ефикаснијег и безбеднијег одвијања саобраћаја. Такође, предвиђена је још једна обилазница око Шапца. Након детаљне анализе постојећих и планираних саобраћајних токова у градској агломерацији, као и око ње, закључено је да је неопходно токове друмског саобраћаја, са оба обилазна прстена око града, правилно повезати са трасом новог пута. **Шабац има развијен водни саобраћај.** Једна од лука које су отворене за међународни саобраћај на територији РС је и лука на Сави – Зорка Шабац.

Табела 2. Преглед развоја инфраструктуре 2011-2022. година

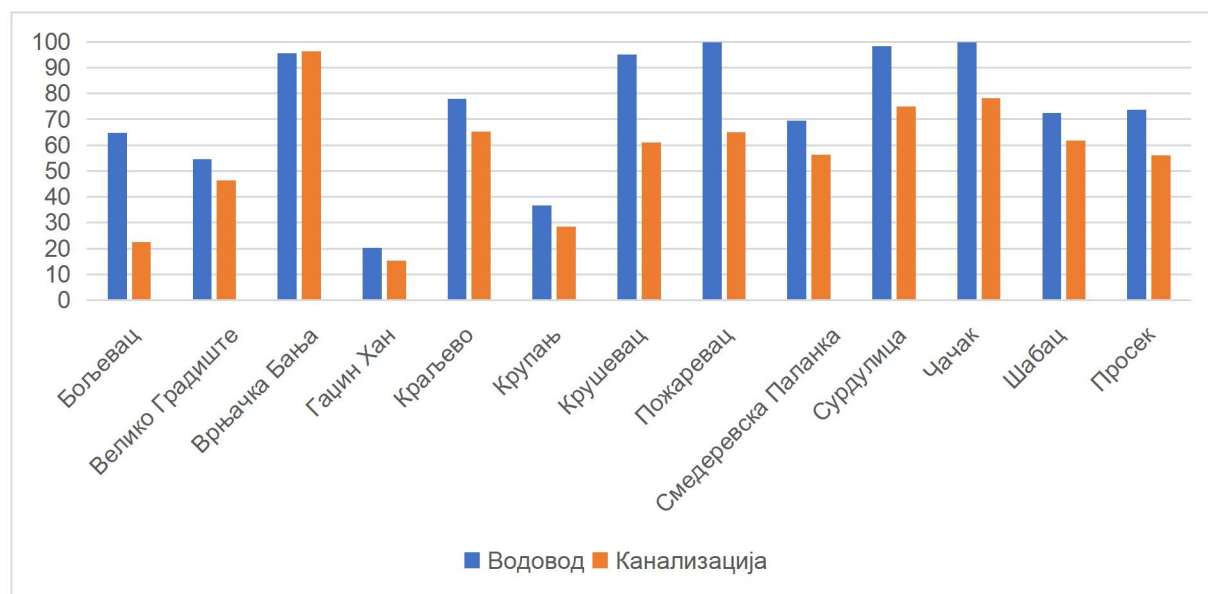
Параметри развоја инфраструктуре у ЈЛС	2011	2020	Проценат
Дужина путева (км)	489,47	511,66	105%
Густина путева (км/км ²)	0,6	0,6	
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (Број)	23.368	28.372	121%
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу, као % укупног броја домаћинстава (проценат)	59,8	72,6	
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (Број)	20.902	24.208	116%
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу, као % укупног броја домаћинстава (проценат)	53,5	61,9	

Извор: РСЈП Аналитички сервис за ЈЛС

Вода за пиће

Град Шабац се снабдева водом са **три изворишта**, која је доступна током целе године у чијем снабдевању не постоје прекиди. **68,05% становништва је било прикључено на јавни водовод у 2022. години.** У истој години, републички просек је бележио 79,94%, а просек за Мачванску област 65,54%. Снабдевање пијаћом водом на сеоском подручју, где не постоји водоводна мрежа, се врши из индивидуалних бунара. Већина тих бунара има проблем са квалитетом воде тако да је у плану Града да у наредном периоду изгради градску водоводну мрежу на целокупној својој територији. Вода за пиће у Граду Шапцу је према доступним подацима Завода за јавно здравље Републике Србије, била **исправна** и у 2021. и у 2022. години. **Физичко-хемијска и микробиолошке неисправности су пронађене у малим процентима анализираних узорка, које се налазе у границама, испод дозвољених 5%.** У свим урбанистичким плановима Града Шапца је предвиђена изградња водовода у сеоским насељима, а постоје и развојни планови за ширење водоводне и канализационе мреже. У наставку је приказан проценат прикључених домаћинстава на водовод и канализацију у одређеним ЈЛС.

Табела 3. Проценат домаћинстава прикључених на водоводну и канализациону мрежу у 2020. години.

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Град препознаје изазове који стоје на путу повећања обухвата снабдевања водом за пиће из јавног водовода, па се предузимају мере да се тај обухват повећа. У наредном планском периоду очекује се изградња нових објеката у водоводном систему: резервоара воде, водоторњева, пумпних станица и дистрибутивне мреже, те Град Шабац неће имати проблема са снабдевањем водом за пиће одличног квалитета, а проценат прикључења ће се повећати.

Канализациона мрежа

Проценат прикључености на канализациону мрежу у Граду Шапцу је у 2022. години износио 62,59%. Републички просек је у тој години износио 47,53% док је просек за Мачванску област бележио 31,36%. У Шапцу је усвојен сепарациони систем одвођења фекалних и атмосферских вода. Проширење водоводне и канализационе мреже финансира се, како средствима Града Шапца, републичким средствима, тако и средствима корисника тих мрежа. У свим урбанистичким плановима је предвиђена изградња канализације у сеоским насељима. Такође, постоје и развојни планови који подразумевају проширење водоводне и канализационе мреже. Поред изазова који се односе на ширење мреже, потребно је наћи начин да се подстакне прикључење нових корисника у деловима Града у којима постоји инфраструктура, а такође и да се ради на замени старе дистрибутивне мреже, имајући у виду проценат азбестних цеви у мрежи који износи 20%.

Управљање зеленим површинама

Град Шабац према попису из 2011. године имао је нешто мање од 24м² зеленила по глави становника, што је у складу са европским стандардом, који износи 20-30 м² по глави становника. Удео јавних зелених површина у грађевинском подручју износи 7,56% односно 130 хектара, док је удео неуређених шума у укупним зеленим површинама 56% односно 167 хектара. Под шумама се подразумева земљиште површине преко 5 ари које је обрасло шумским дрвећем. Постојеће шумске површине по карактеру су градске шуме, заштитне и приватне шуме. Дакле, **постоји огроман потенцијал у зеленим површинама**, али она изискују велика улагања за уређење истих. Највећа интервенција на постизању повећања норматива зелених површина јавне намене заснива се на иницијативи за формирањем "Сава парка" у површини од 294 хектара. Оно би подразумевало да се сва подручја обједињују у једну парковску и спортско рекреативну површину, повезану шеталиштима и бициклистичким стазама са више паркинг пунктова. Стварањем оваквог система зеленила створили би се предуслови за делимичну корекцију параметара, првенствено у централној градској зони, где евидентно постоји мањак површина јавне намене, првенствено зелених површина.

Животна средина

По принципу крвотока, отпадне воде се одводе путем колектора и уличне канализације на Централно постројење за прераду отпадних вода (ЦППОВ). Изградња ЦППОВ у Шапцу је започета 2014. године. Изградња је предвиђена у 3 фазе: Тренутно је на ЦППОВ-у завршена прва фаза изградње, тако да постројење има потпуно оперативну линију за пречишћавање воде и линију за обезводњавање муља. Вода се после третирања на постројењу испушта у Саву. Дневни капацитет прераде ППОВ је од 17.000 – 18.000 м³ отпадне воде. Годишње се произведе око 4.000 тона муља у процесу пречишћавања отпадне воде који се одвози⁶.

⁶ <https://www.vodovodsabac.rs/odvodjenje-otpadnih-voda>

Табела 4. Подаци о захваћеним и пречишћеним водама на територији 12 ЈЛС у 2020. години.

ЈЛС	Укупне захваћене воде, хиљ. m ³	Укупне испуштене отпадне воде, хиљ.m ³	Испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода, хиљ.m ³	Пречишћене отпадне воде, хиљ.m ³
Бољевац	498	276	123	-
Велико Градиште	874	370	221	-
Врњачка Бања	3.107	1.624	979	-
Гацин Хан	69	48	48	-
Краљево	8.361	4.983	4.783	3.868
Крупањ	595	267	196	-
Крушевац	11.461	7.727	4.695	4.695
Пожаревац	10.038	4.342	2.936	-
Смедеревска Паланка	2.738	3.455	2.457	-
Сурдулица	3.223	2.665	803	803
Чачак	3.358	7.664	5.130	-
Шабац	6.436	4.539	3.907	3.907

Извор: Општине и региони у Републици Србији за 2021. годину. Републички завод за статистику

Посебну опасност по животну средину Града Шапца представља непостојање постројења за пречишћавање отпадних вода за индустријске отпадне воде, као и пракса да се отпадне воде у селима се неконтролисано испуштају у површинске и подземне водотоке. У периоду од 2016. до 2018. године од испитаних 639 узорка отпадних вода из индустријских постројења на територији Града Шапца, квалитет 247 узорка није био у складу са прописаним нормама. Квалитет површинске воде реке Саве код Шапца у периоду 2017-2019 имао је погоршан статус у односу на период у коме је

рађен надзорни мониторинг (2012-2016) што се објашњава чињеницом да претходна процена није укључивала све биолошке елементе квалитета (макрофите и рибе)⁷.

Табела 5. Укупни % узорака отпадних вода чији квалитет није усклађен са прописаним нормама за Шабац

Година	% узорака отпадних вода чији квалитет није усклађен са прописаним нормама	Најчешћи разлог неусклађености квалитета испитаних узорака отпадних вода са прописаним нормама
2016	43,83	Органске материје
2017	43,78	Органске и опасне материје, масти и уља
2018	30,74	Органске и опасне материје, масти и уља

Извор: Институт за јавно здравље Републике Србије, Извештај о квалитету отпадних вода и хигијенско-санитарном стању депоније на територији РС у 2018. години

Када је у питању квалитет ваздуха, мерења која је у 2020. години спроводио Завод за јавно здравље Шабац, а које је финансирао Градска управа Шапца, су показала да су средње годишње вредности за PM10 41,2 µg/m³, што премашује граничну вредност (40 µg/m³), а PM2.5 30,1 µg/m³ што премашује граничну вредност (30 µg/m³). Подаци Завода за јавно здравље Шабац за 2021. годину показују да су средње годишње вредности за PM10 52,4 µg/m³ што знатно премашује граничну вредност (40 µg/m³), а PM2.5 32,6 µg/m³ што такође премашује граничну вредност (30 µg/m³). Ова мерења су извршена акредитованим методама, што их чини непоредиво релевантнијим у односу на сва остала мерења која су обављена на територија Града Шапца. Резултати испитивања квалитета ваздуха, које је спровео Завод за јавно здравље Шабац, показују да у посматраним годинама **ваздух у Шапцу спада у трећу категорију-прекомерно загађен ваздух. Ваздух у Шапцу је у 2019.⁸ и 2020.⁹ сврстан у I категорију тј. чист ваздух или незнатно загађен ваздух на основу мерења SO₂ и CO**. Упркос томе, линеарни тренд пораста загађења сумпор-диоксидом запажен је Шапцу.

Град Шабац је 2022. године добио 8.000.000 динара средстава Министарства за заштиту животне средине за спровођење мера смањења загађења ваздуха у граду, пореклом из индивидуалних ложишта за 2022. годину. Тим поводом, Град је расписао конкурс за

⁷ Статус површинских вода Србије у периоду 2017-2019, Агенција за заштиту животне средине. <http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=201&id=205&akcija=showXlinked>

⁸ Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији за 2019 годину. Агенција за заштиту животне средине, 2020. http://www.sepa.gov.rs/download/izv/Vazduh_2019.pdf

⁹ Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији за 2020 годину. Агенција за заштиту животне средине, 2021. http://www.sepa.gov.rs/download/izv/Vazduh_2020.pdf

замену постојећих система за грејање котловима на пелет, котловима на гас или прикључењем на систем даљинског грејања.

Управљање отпадом

На територији Града Шапца услугу одношења смећа пружа ЈКП „Стари Град“. ЈКП је услугом изношења смећа покрио целу територију града Шапца, па се тако смеће износи са територије градских и приградских месних заједница као и са територије 46 села. Услуге изношења смећа користи 37.570 домаћинстава, од тога 27.560 домаћинстава су са градског подручја, а 10.010 са сеоског подручја¹⁰. Такође, услугом одношења смећа обухваћено је и 556 правних лица. Прикупљено смеће одвози се на Трансфер станицу у Шапцу, одакле се, припремљено, камионима тегљачима, одвози на Регионалну депонију "Срем-Мачва" у Сремској Митровици. Према подацима ЈКП "Срем-Мачва" 33.500 тона комуналног отпада са територије града Шапца је депоновано на Регионалну депонију "Срем-Мачва" у 2020. години. Град Шабац 2022. године, започео је реализацију пројекта одвајања кућног отпада под називом "ОДВАЈАМО". Циљ пројекта је рециклирање дела отпада који се ствара у домаћинствима, како би се на тај начин смањиле количине које завршавају на депонијама. Пројект који реализује град Шабац у сарадњи са ЈКП "Стари град" спроводи Министарство заштите животне средине уз помоћ ЕУ и владе Краљевине Шведске. Изазов у управљању комуналним отпадом су и **постојање несанираних дивљих депонија** на територији Града Шапца. Поред активности комуналног предузећа на територији града Шапца, постоје и активности приватних предузећа која су лиценцирана за обављање послова из области управљања отпадом, а то се пре свега односи на сакупљање и предtretман неопасног отпада. Сакупљање и третман опасног отпада отежано је и скупо услед непостојања постројења за третман опасног отпада у Србији.

Енергетика

Град Шабац усвојио је 2018. године Енергетску политику чији је стратешки циљ енергетска независност¹¹. Енергетска политика града дефинише следеће стратешке приоритете у реализацији као што су: сигурност у снабдевању топлотом; дугорочна стабилност цене топлоте и смањење трошкова грејања; одржив енергетски развој и подршка развоју тржишта енергетских услуга. Када је у питању снабдевањем електричном енергијом, на подручју града Шапца нема већих капацитета за производњу електричне енергије. **Напајање електричном енергијом је стабилно** и реализовано је далеководом 220 kV из обреновачких термоелектрана са резервним снабдевањем преко далековода 110 kV из дринских хидроелектрана. Када посматрамо снабдевање природним гасом и гасну инфраструктуру, на подручју града Шапца до 2011. године били су изграђени следећи елементи гасне мреже за транспорт и дистрибуцију природног гаса:

¹⁰ Програм пословања ЈКП Стари Град за 2022. годину. <http://www.jkpstarigrad.rs/download/pp-2022-1.pdf>

¹¹ Енергетска политика Града Шапца. <https://sabac.rs/wp-content/uploads/2020/06/sl.list-br.12-od-06.-juna-2018.pdf>

- деоница магистралног гасовода 50 бара Батајница-Сарајево у дужини од око 36 км,
- примарна гасоводна мрежа 10 бара, изграђена челичним цевима на територији градских месних заједница у дужини од око 11 км,
- главна мерно-регулациона станица „Шабац 1“ 50/10 бара, капацитета 20.000 м³/час у насељу Јеленча,
- мерно-регулационе станице: „Топлана“ 6.000 м³/час, „Бенска Бара“ 4.000 м³/час, „Галеб“ 1.000 м³/час, „Болница“ 800 м³/час и "С.Новаковића" 300 м³/час;
- дистрибутивна гасоводна мрежа изграђена полиетиленским цевима у дужини од око 150 км у свим градским месним заједницама, осим на деловима МЗ „Шипурске Ливаде“ и МЗ „Касарске ливаде“ преко Обилазног пута.

У оквиру ЈКП „Топлана-Шабац“ Шабац постоје три топлотна извора капацитета 67,38 MW, више од 22 километра вреловодне и топловодне мреже и 380 предајних станица. ЈКП „Топлана-Шабац“ Шабац тренутно греје преко 7.600 стамбених објеката и преко 550 објеката пословног простора укупне површине веће од 473.000 квадратних метара¹².

Табела 6. Основни показатељи производње и дистрибуције топлотне енергије у систему даљинског грејања у граду Шапцу у 2020. години.

Показатељ	Вредност
Потрошња природног гаса [Sm ³]	6.773.964
Произведена топлотна енергија на прагу котла [MWh]	56.556
Топлотна енергија предата у топлотним подстанцима [MWh]	50.444

Извор: Извештај о раду система даљинског грејања у Републици Србији у 2020. години.

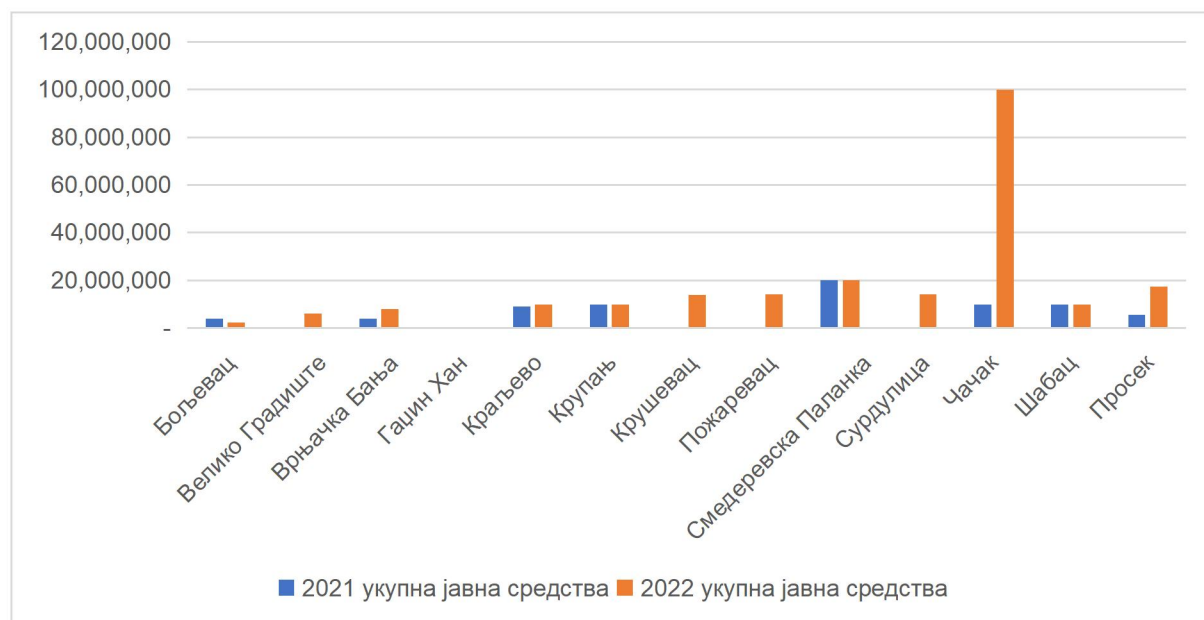
Примена биомасе у систему даљинског грејања града Шапца је развијана кроз пројекат CoolHeating из програма HORIZON 2020 који је трајао у периоду од 1.1.2016. до 31.12.2018. Резултат овог пројекта је реконструкција котларнице у насељу Летњиковац из које се греју зграде ОШ „Стојана Новаковић“, ИО „Летњиковац“ и Центра за стручно усавршавање Шабац. У оквиру пројекта уграђен је котао капацитета 500 kW за сагоревање дрвне сечке (биомаса)¹³.

Спроводећи своју енергетску политику и политику Републике Србије, **Град Шабац је одабрао 183 домаћинства за подршку у спровођењу мера енергетске санације породичних кућа.** Корисници су одабрани кроз два јавна позива за суфинансирање који су спроведени у 2021. и 2022. години. Суфинансирање мера је обезбеђено из буџета Републике Србије и буџета Града Шапца. За ову меру укупно је обезбеђено 10.000.000 динара равномерно распоређених по 5.000.000 динара из сваког буџета, за обе посматране године.

¹² <https://toplanasabac.rs/o-nama/#osnovni-podaci>

¹³ Извор: ЈКП „Топлана Шабац“, Програм пословања за 2022. годину. <https://toplanasabac.rs/wp-content/uploads/2021/12/Program-poslovanja-2022..pdf>

Графикон 2. Укупна јавна средства (локални и републички буџет) опредељена за спровођење мера енергетске санације у домаћинствима.

Извор: Министарство рударства и енергетике.

Од 2019. године ЈКП "Топлана Шабац" спроводи програм енергетске санације 40 стамбених зграда прикључених на систем даљинског грејања уз подршку Европске банке за обнову и развој. Овај пројекат је јединствен у Републици Србији јер ЈКП "Топлана Шабац" изводи радове на енергетској санацији зграда а корисници плаћају трошкове ових мера на одложено плаћање¹⁴. Република Србија је у 2022. години заокружила политику подршке изградњи соларних електрана по моделу купца произвођача. Од првих 204 регистрованих купаца-произвођача из категорије домаћинстава на територији Шапца је регистровано 11, што је Шабац сврстало на 4. место у Србији¹⁵. У децембру месецу 2019. године у Шапцу је било 387 енергетски угрожених купаца. Укупно умањење рачуна за целу 2019. годину за све енергетски угрожене купце на територији града Шапца износило је 6.345.609 динара¹⁶. Ова накнада се исплаћује из Буџета Републике Србије.

Социјална политика

Највећи део социјалне заштите у Републици Србији припада надлежности националног нивоа. Међу новчаним давањима најзначајнија су давања усмерена на сиромашне: новчана социјална помоћ (НСП) и дечији додатак (ДД), као и категоријска давања за помоћ и негу другог лица намењена старима и особама са инвалидитетом

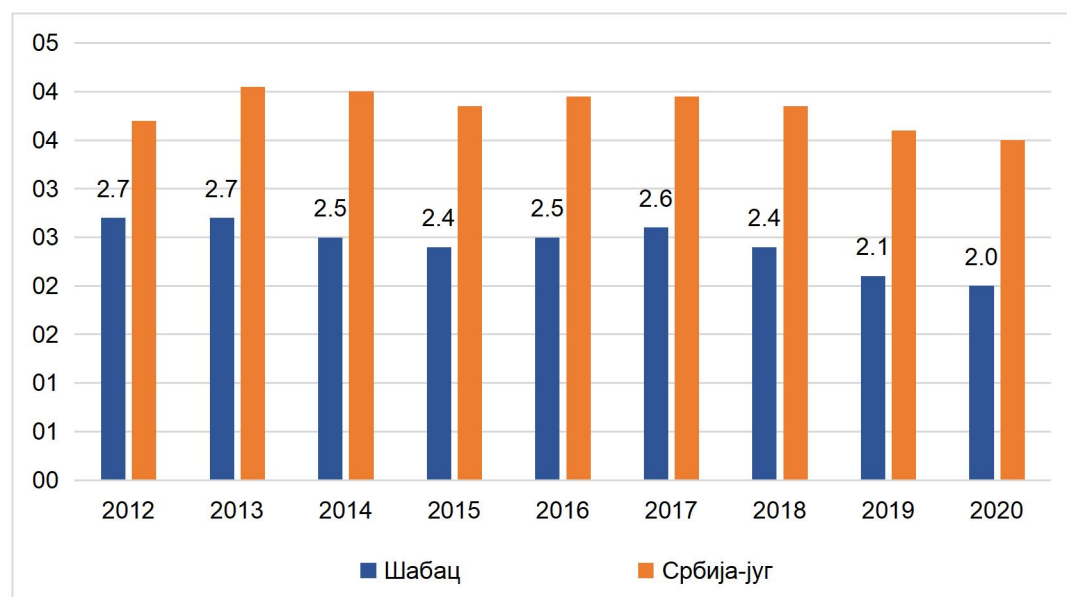
14 https://toplanasabac.rs/wp-content/uploads/2019/07/Sabac-RB-EE-SEP-22052019_FINAL_SRP.pdf

15 http://edbnabavke.edb.rs/registar_kupaca/DOMACINSTVA/DOMACINSTVA.pdf Приступљено 08.09.2022.

16 Копија базе енергетски заштићених купаца коју води Министарство рударства и енергетике у поседу СКГО.

(додатак и увећани додатак). Новчану социјалну помоћ је 2020. године примао 2.151 становник Града Шапца. **Обухват становништва програмом НСП је низак** и износи 2,0%, поређењем са обухватом НСП у Републици Србији он је нижи готово за 1%. У периоду од 2012. до 2020. године број и удео појединаца који су остваривали право на НСП се смањивао. Обухват становништва програмом НСП је знатно нижи и од просека на подручју Србија-југ¹⁷ (3,5%), што је и очекивано имајући у виду виши ниво развијености и виши економски стандард у Шапцу. Када се јединице локалне самоуправе на подручју Србија-југ поређају по висини обухвата од најмање до највеће вредности, ранг Града Шапца је између 32 и 35 од 99 места, што значи да спада у трећину ЈЛС са најмањим уделом корисника НСП.

Графикон 3. Удео корисника НСП у укупној популацији (у %), 2012-2020.

Извор: ДевИнфо база, Републички завод за статистику.

За појединце и породице које се налазе у стању тренутне, изузетно тешке ситуације, коју не могу самостално да превазиђу, посебно када је реч о: отклањању последица елементарних непогода, задовољавању основних животних потреба, помоћи по престанку смештаја као и другим ситуацијама према процени ЦСР, предвиђено је право на Једнократну социјалну помоћ, чији се износ из године у годину повећава и у 2023. години износи 21 милион динара.

Корисници дечијег додатка су деца и млади до 20 година. **Обухват деце и младих програмом дечијег додатка у Шапцу је врло низак** и износио је 2020. године 12,0%, што је мање у односу на просек у Републици Србији (18,8%). У поређењу са подручјем Србија-југ обухват деце и младих програмом дечијег додатка је готово упола нижи. Свега двадесетак ЈЛС на подручју Србија-југ бележи мањи удео корисника ДД од Града Шапца. Крајем 2020. године, дечији додатак примало је 2.605 деце и младих, од којих је 639 остваривало право на увећане износе и по повољнијим условима. У последњој групи су

¹⁷ Подручје Србија-југ обухвата Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Јужне и Источне Србије.

деца са инвалидитетом и са сметњама у развоју, као и деца из једнородитељских и старатељских породица. Током времена број корисника дечијег додатка се смањивао, што је општа тенденција у Србији. Овако низак обухват дечијим додатком указује на бољи материјални положај породица са децом у Граду Шапцу у односу на просек Србија-југ.

Додатак за помоћ и негу примало је 289 становника Шапца, а увећани додатак 590. Током година број корисника и додатка и увећаног додатка је у мањој мери осцилирао. Обухват становништва додатком за помоћ и негу и увећаног додатка је приближно на нивоу просека Србија-југ. Обухват становништва додатком за помоћ и негу не разликује се значајно ни у посматраним градовима¹⁸. У већини градова обухват је на нивоу просека Србије, а само у Шапцу је незнатно изнад просека (0,4%).

У Шапцу постоје две установе социјалне заштите: **Центар за социјални рад Шабац и Геронтолошки центар Шабац**. Поред установа социјалне заштите, постоје и бројна удружења грађана која се баве унапређењем квалитета и услова живота социјално угрожених група становништва. **Капацитет за администрирање социјалне заштите у Шапцу је мањи него у другим срединама на подручју Србија-југ, али је и оптерећеност Центра за социјални рад мања.** Капацитети за администрирање социјалне и породичне заштите од стране центра за социјални рад су неповољнији у односу на просек Србија-југ, с обзиром да је број становника на једног стручног радника већи у граду Шабац. Оптерећеност Центра за социјални рад је међутим мања, ако имамо у виду да је удео корисника социјалне заштите у укупној популацији мањи него на подручју Србија-југ. **Свега 69 старих је смештено у државним домовима, а одговарајући удео је на нивоу просека Србија-југ.** Током времена број и удео старих у домовима је углавном стагнирао, а последњих година се уочава и благо смањење. Присутан је пораст броја приватних домова за старе у последњих неколико година.

Град Шабац спада у ретке средине у Србији са већом понудом разноврсних услуга социјалне заштите. Према подацима 2018. године, од услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС успостављене су **помоћ у кући, лични пратилац детета, дневни боравак за децу са сметњама у развоју, дневни боравак за ОСИ, прихватилиште за старије, прихватилиште за жртве насиља, саветовалиште и становање уз подршку за младе који напуштају систем заштите.** Доступност помоћи у кући, као најраспрострањеније услуге је на нешто нижем нивоу од просечне доступности на подручју Србија-југ. У 2018. години у Шапцу се пружала услуга лични пратилац детета за 26 деце, просечно месечно. Сви корисници су били са градског подручја, а свака пета корисница била је девојчица. Дневни боравак за децу са сметњама у развоју, трећа услуга по распрострањености у Србији, током 2018. године Град Шабац обезбеђивао је подршку за 20 корисника (старости до 26 година) просечно месечно, свих 12 месеци. Услуга дневног боравака се пружа и за циљну групу одраслих особа са инвалидитетом (ОСИ). Шабац је иначе једна од 10 ЈЛС на подручју Србија-југ, и опште у Србији¹⁹, у којима се ова услуга обезбеђује. Услуге прихватилиште за старије и прихватилиште за жртве насиља су се обезбеђивале у 2018. години за 2 корисника мушког пола (65+) и 1 корисницу (26-64),

¹⁸ Посматрани градови, поред Шапца су: Краљево, Крушевац, Пожаревац и Чачак.

¹⁹ У 2018. години ова услуга се пружала у укупно 20 ЈЛС у Србији

респективно. У Шапцу функционише и услуга саветовалишта, такође за младе који напуштају систем социјалне заштите је обезбеђена услуга становање уз подршку.

Према подацима СКГО расходи за социјалну заштиту 2020. године у Граду Шапцу износили су преко 157 милиона РСД. **Удео расхода за социјалну заштиту у градском буџету је 4,3%.** У 2019. години одговарајући удео је био нешто нижи (4,0%) и испод је просека издвајања за социјалну заштиту јединица локалне самоуправе у Србији који је износио преко 5%. У већини градова удео расхода за социјалну заштиту у локалном буџету се 2019. и 2020. године кретао око просека у Србији (5-6%). Улагања изнад просека забележена су у Чачку (готово 8%), а испод просека у Шапцу (приближно 4%) и у Пожаревцу 2019 године (3,6%).

Графикон 4. Удео расхода за социјалну заштиту (функција 0) у односу на укупан износ извршења буџета, 2019 и 2020.

Извор: СКГО

Укупни расходи за материјалну подршку у надлежности ЈЛС у Граду Шапцу у 2018. години износили су приближно 57,5 милиона РСД, односно 519 РСД по становнику. Од укупног буџета издвојено је 1,9% за ове намене. Преко половине материјалне подршке (32,5 милиона РСД, односно 56,6%) у Шапцу додељивана је уз проверу материјалног стања 2018. године. Овај удео је близу просека Србија-југ, који је износио 57,5%. Управо ова давања су посебно релевантна за смањење сиромаштва на локалном нивоу.

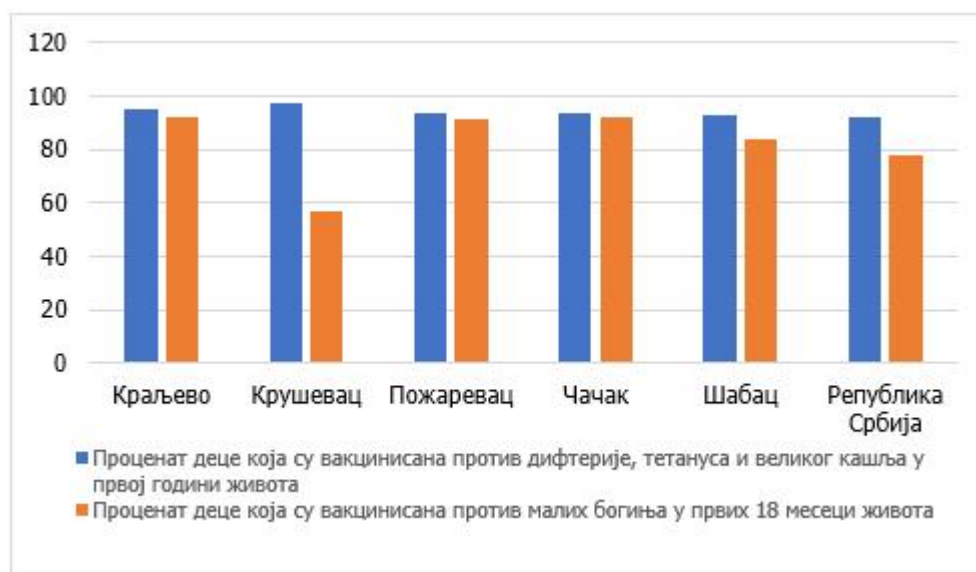
Здравствена заштита

Здравствена заштита у Србији је претежно у надлежности националног нивоа, поготово од доношења новог Закона о здравственој заштити 2019. године. **Дом здравља у Шапцу обавља здравствену делатност из области примарне здравствене заштите**, на подручју Шапца. **Општа болница Шабац обавља здравствене делатности предвиђене законом за Општу болницу**, а то су: поликлиничка и стационарна здравствена делатност. Здравствене услуге Опште болнице Шабац користи становништво 4 општине: Шабац,

Владимирци, Коцељева и Богатић²⁰. Град Шабац је за здравство издвојио 87 милиона РСД 2020. године. Удео ових расхода у градском буџету је износио 2,4%. Удео расхода за ове намене је 2019. године био двоструко нижи (1,2%), што је на нивоу просека издвајања за ове намене у јединицама локалне самоуправе у Србији (1,0%).

Капацитети здравствене заштите исказани преко броја лекара у примарној здравственој заштити на 1.000 становника у Шапцу су испод просека Србија-југ, укључујући и у области здравствене заштите деце. Заостајање је изразито у области стоматолошке заштите деце и омладине. Проценат имунизације деце је висок, чак је и изнад просека Србија-југ у случају вакцинације против малих богиња. Поређењем процента имунизације са посматраним градовима и републичким просеком можемо закључити је да Град Шабац добро позициониран по овим параметрима.

Графикон 5. Имунизација, 2020.

Извор: ДевИнфо

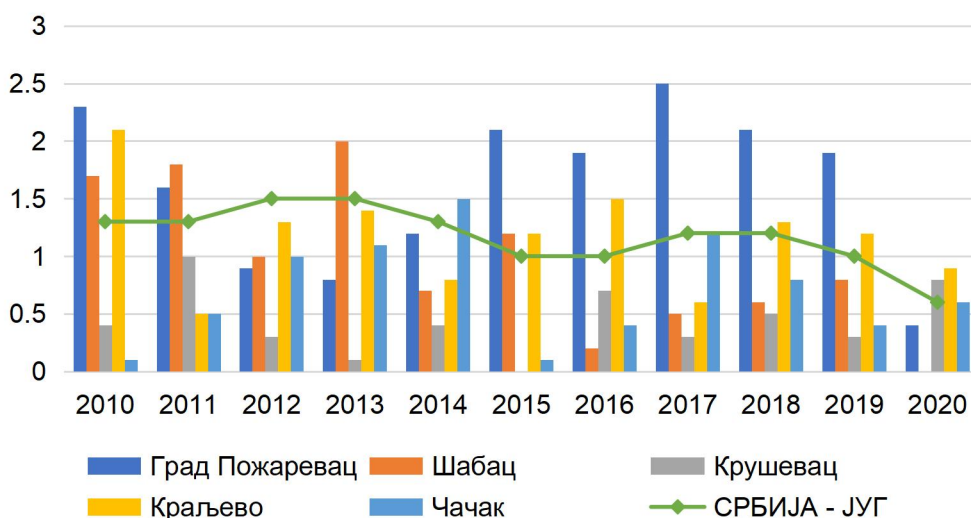
Образовање

Град Шабац важи за образовни, културни и спортски центар у овом региону. У Шапцу постоји Предшколска установа “Наше дете”, која се састоји од 15 објеката у граду и у приградском подручју. Град се састоји од 13 основних, 8 средњих и 3 високе школе струковних студија. **Обухват деце предшколским образовањем и васпитањем се постепено повећава.** Позитиван раст је забележен посебно код обухвата деце јасленог узраста, који је троструко повећан у последњих 10 година. Међутим, иако је забележен раст, обухват деце ПВ у Шапцу је релативно низак. Шабац има 13 матичних основних школа и чак 49 издвојених одељења, те укупно броји око 9.600 ученика. Само два

²⁰ <https://sabac.rs/uprava-grada/ustanove/zdravstvo/zdravstvo/>

подручна одељења налазе се у градској средини, а сва остала су смештена у ванградском насељима. Подручна одељења се, по правилу, налазе у ванградским насељима што је случај и у Шапцу. **Просечан број ученика основним школама је висок**, како у матичним школама, тако и у подручним одељењима, што је добар показатељ који указује на то да школе ни у ванградским насељима нису празне. **Нето стопа обухвата основним образовањем није задовољавајућа упркос обавезности основног образовања**, али је приметно виша од стопе обухвата на целом подручју Србија. Стопа завршавања основне школе за трогодишњи период 2018-2020 је 100,27%, што је нешто више од просека Републике Србије, али значајно више од просека за подручје Србија-југ у ком се Шабац налази. Стопа одустајања од школовања у основном образовању је, сем у 2012. години када је била изнанђујуће висока. Шабац има 8 средњих школа које похађа око 5.200 ученика. Стопе одустајања од школовања у средњем образовању се веома разликују и флукутирају по годинама, а у 2020. години износи 0%. Упоредном анализом у пет градова видимо да се Пожаревац издваја по већој стоји одустајања и у односу на остале градове и у односу на просек подручја Србија-југ.

Графикон 6. Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%), 2010-2020

Извор: Девинфо база

Расходи за образовање у укупном буџету града имају тренд раста у посматраном периоду и то за све нивое образовања, а нарочито у 2021. години. Учешће за предшколско васпитање показује стабилан раст и значајно је више од учешћа за ПВ за просек Србије²¹ као и просека градова у Србији. Град Шабац је учесник пројекта "Партнерство за праведно и квалитетно образовање", који подразумева равномеран упис деце из осетљивих група у основне школе, а који се остварује кроз менторску подршку у реализацији редовне наставе и различитих ваннаставних активности.

²¹ Просек искључује Београд и Нови Сад

ВИЗИЈА ГРАДА ШАПЦА ЗА ПЕРИОД 2023-2030.

Град Шабац је 2030. године регионални и универзитетски центар повољног геостратешког положаја, инфраструктурно опремљен, са развијеном привредом и пољопривредом, богатом понудом културних, спортских и туристичких садржаја и развијеним системом услуга које су доступне свима, што га чини заједницом задовољних грађана и еколошким амбијентом са добрим условима за квалитетан живот.

ВЕЗА ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА ГРАДА ШАПЦА, ЦИЉЕВА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА И ПРЕГОВАРАЧКИХ ПОГЛАВЉА СА ЕУ

Светски лидери су се, са циљем конкретизације најважнијих глобалних питања окупили 2015. године у Уједињеним нацијама и усвојили Агенду 2030. Агенда 2030 представља програм развоја који обухвата 17 циљева, 169 подциљева, 231 показатеља и подразумева мобилизацију ресурса свих држава. Политика и финансирање се на светском нивоу, од периода усвајања Агенде, руководе искључиво дефинисаним глобалним циљевима (Sustainable Development Goals - SDGs) а то је потребно имати у виду и када говоримо о локалном нивоу управљања.

У наставку овог поглавља, биће приказана веза између дефинисаних приоритетних циљева Града Шапца за период 2023-2030. године са циљевима и потциљевима циљева одрживог развоја у оквиру Агенде 2030, као и са преговарачким поглављима са ЕУ.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ ЈЛС	ВЕЗА СА ЦОР (циљеви и потциљеви)	ПРЕГОВАРАЧКА ПОГЛАВЉА СА ЕУ
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ		
Унапређен инвестициони амбијент града Шапца	ЦИЉ 8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности ПОТЦИЉ 8.б До 2020. развити и операционализовати глобалну стратегију за запошљавање младих и применити „Глобални пакт за запошљавање“ Међународне организације рада ЦИЉ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације	ПОГЛАВЉЕ 20. Предузетништво и индустријска политика
Развијен сектор малих и средњих предузећа и предузетништва	ЦИЉ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све ПОТЦИЉ 8.9 До краја 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе	ПОГЛАВЉЕ 20. Предузетништво и индустријска политика
Одрживи развој пољопривреде која је тржишно орјентисана и конкурентна	ЦИЉ 2.	ПОГЛАВЉЕ 11. Пољопривреда и рурални развој

	Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду ПОТЦИЉ 2.3. До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде ПОТЦИЉ 2.4. До 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла ПОТЦИЉ 2а. Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама	
Шабач као важан део туристичке регије Западне Србије	ЦИЉ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све ПОТЦИЉ 8.9 До краја 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе	ПОГЛАВЉЕ 20. Предузетништво и индустријска политика

	ЦИЉ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње ПОТЦИЉ 12.6 Подстицати компаније, посебно велике и међународне компаније, да усвоје одрживе праксе и да интегришу информације о одрживости у своје циклусе извештавања	
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ИНФРАСТРУКТУРА		
Створени добри просторно урбанистички услови за одрживи развој града Шапца	 ЦИЉ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим ПОТЦИЉ 11.3 До 2030. године, унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама	ПОГЛАВЉЕ 35. Остало
Развој одрживог саобраћаја који задовољава потребе становника и обезбеђује бољи квалитет живота	 ЦИЉ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација ПОТЦИЉ 3.6. До краја 2020. на глобалном нивоу преполовити број смртних случајева и повреда узрокованих саобраћајним незгодама ЦИЉ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим ПОТЦИЉ 11.2. До краја 2030. омогућити приступ безбедним, јефтиним, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширивањем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица	ПОГЛАВЉЕ 14: Транспортна политика

Унапређен систем водоснабдевања	 ЦИЉ 6. Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све ПОТЦИЉ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео	ПОГЛАВЉЕ 20. Животна средина 27.4 Управљање водама
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ		
Унапређен систем управљања отпадним водама	 ЦИЉ 6. Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све ПОТЦИЉ 6.1. До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све ПОТЦИЉ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео	ПОГЛАВЉЕ 27. Животна средина 27.4 Управљање водама
Унапређен систем управљања комуналним и осталим отпадом	 ЦИЉ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим ПОТЦИЉ 11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на	ПОГЛАВЉЕ 27. Животна средина и климатске промене

	општинском и другим нивоима ЦИЉ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње ПОТЦИЉ 12.5. До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати	
Унапређен систем енергетске ефикасности и употребе обновљивих извора енергије	 ЦИЉ 7. Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све ПОТЦИЉ 7.1. До 2030. Обезбедити универзални приступ економски прихватљивим, поузданим и модерним енергетским услугама	ПОГЛАВЉЕ 15. Енергетика
Развијен систем зелене инфраструктуре	 ЦИЉ 15. Заштитити, обнављати и промовисати одрживо коришћење копнених екосистема, одрживо управљати шумама, борити се против дезертификације, зауставити и преокренути процес деградације земљишта и зауставити губитак биодиверзитета ПОТЦИЉ 15.2 До 2020. промовисати имплементацију одрживог управљања свим врстама шума, зауставити крчење шума, обновити уништене шуме и повећати пошумљавање на глобалном нивоу	ПОГЛАВЉЕ 11: Пољопривреда и рурални развој
Успостављен ефикасан систем мониторинга елемената животне средине	 ЦИЉ 15. Заштитити, обнављати и промовисати одрживо коришћење копнених екосистема, одрживо управљати шумама, борити се против дезертификације, зауставити	ПОГЛАВЉЕ 27. Животна средина

	и преокренути процес деградације земљишта и зауставити губитак биодиверзитета ПОТЦИЉ 15.1 До 2020. осигурати очување, обнову и одрживо коришћење копнених и унутрашњих слатководних екосистема и њиховог окружења, посебно шума, мочварног земљишта, планина и исушеног земљишта, у складу са обавезама према међународним споразумима	
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ		
Унапређен квалитет и инклузивност услуга социјалне заштите	 ЦИЉ 1. Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима ПОТЦИЉ 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих	ПОГЛАВЉЕ 19. Социјална политика и запошљавање
Очувано јавно здравље	 ЦИЉ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација ПОТЦИЉ 3.8 Постигнути универзални обухват здравственом заштитом, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и приступачних основних лекова и вакцина за све	ПОГЛАВЉЕ 28. Заштита потрошача и заштита здравља
Унапређени услови за подстицајно, квалитетно и свима доступно основно и средње образовање	 ЦИЉ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног	ПОГЛАВЉЕ 26. Образовање и култура

	учења за све ПОТЦИЉ 4.1 До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и ефикасним исходима учења	
Повећан обухват деце предшколским васпитањем и образовањем	 ЦИЉ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све ПОТЦИЉ 4.2. До краја 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, брзи и предшколском образовању како би се припремили за основно образовање	ПОГЛАВЉЕ 26. Образовање и култура
Успостављен ефикасан система услуга у области културе, које су доступне свима и које почивају на очувању културног наслеђа и развоју савремених концепата стваралаштва	 ЦИЉ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим ПОТЦИЉ 11.4 Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина	ПОГЛАВЉЕ 26. Образовање и култура
Унапређени услови за подстицај и развој спорта	 ЦИЉ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим ПОТЦИЉ 11.1. До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама	“_“
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ДОБРА УПРАВА		

Успостављен ефикасан рад органа Управе, уз обезбеђен висок ниво квалитета услуга које се пружају грађанима и привредним субјектима	ЦИЉ 16. Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све, и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима ПОТЦИЉ 16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима	
Унапређен систем употребе дигиталних технолошких решења кроз „Систем паметан град за Град Шабац“ -Smart City	ЦИЉ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим ЦИЉ 5. Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице ПОТЦИЉ 5.5 Обезбедити да жене у потпуности и ефективно учествују и имају једнаке могућности за руковођење на свим нивоима доношења одлука у политичком, привредном и јавном животу. ЦИЉ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације ПОТЦИЉ 9.с Значајно повећати приступ информационим и комуникационим технологијама и уложити напоре да се обезбеди универзалан и приуштив приступ интернету у најмање развијеним земљама до 2031.	ПОГЛАВЉЕ 10. Информационо друштво и медији

ПРОГРАМ EU EXCHANGE 6

ПРЕГЛЕД РАЗВОЈНИХ ПРАВАЦА И ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА СА КЉУЧНИМ МЕРАМА

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	КЉУЧНЕ МЕРЕ
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	
1. Унапређен инвестициони амбијент града Шапца	1. Инфраструктурно опремање радних зона 2. Промоција инвестиционих потенцијала града Шапца
2. Развијен сектор малих и средњих предузећа и предузетништва	1. Подстицаји за развој МСП сектора и предузетништва 2. Изградња нове Кванташке пијаце
3. Одрживи развој пољопривреде која је тржишно оријентисана и конкурентна	1. Едукација пољопривредника у циљу унапређења знања о пољопривредној производњи 2. Модернизација пољопривредне производње и изградња складишних и прерађивачких капацитета 3. Маркетинг и промоција пољопривредних производа са територије града Шапца
4. Шабац као важан део туристичке регије Западне Србије	1. Уређење и опремање туристичких локалитета града Шапца 2. Брендирање и промоција туристичких знаменитости града 3. Изградња међународног путног пристаништа на Сави
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ИНФРАСТРУКТУРА	
1. Створени добри просторно урбанистички услови за одрживи развој града Шапца	1. Израда Просторног плана града Шапца 2. Израда Генералног урбанистичког плана 3. Израда Плана генералне регулације 4. Израда Планова детаљне регулације 5. Израда Просторног плана подручја посебне намене (подручје Цера) 6. Израда студијских и стратешких докумената и истраживања 7. Уређење „Савске авеније“
2. Развој одрживог саобраћаја који задовољава	1. Инфраструктурно унапређење пешачког

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	КЉУЧНЕ МЕРЕ
потребе становника и обезбеђује бољи квалитет живота	саобраћаја 2. Инфраструктурно унапређење бициклическог саобраћаја 3. Унапређење услуга јавног превоза 4. Унапређење управљања паркирањем 5. Мотивација и едукација грађана о еколошки прихватљивим видовима саобраћаја и промовисање промена навика
3. Унапређен систем водоснабдевања	1. Изградња водоводне мреже 2. Реконструкција водоводне мреже

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Подигнут квалитет површинских и подземних вода	1. Раздвајање атмосферске од фекалне канализације 2. Проширење система канализационе мреже 3. Реконструкција и ефикасније одржавање канализационе мреже 4. Изградња 2. фазе централног постројења за пречишћавање отпадних вода града Шапца (ЦППОВ)- Линија муља
2. Унапређен систем управљања комуналним и осталим отпадом	1. Информисање и едуковање становништва о управљању отпадом 2. Увођење система примарне сепарације отпада 3. Санација и рекултивација несанитарне депоније „Дудара“ 4. Уклањање дивљих депонија
3. Унапређена енергетска ефикасност и употреба обновљивих извора енергије	1. Утврђивање потенцијала за употребу ОИЕ 2. Подстицаји за унапређење енергетске ефикасности у домаћинствима 3. Подизање еколошке свести у области употребе ОИЕ и енергетске ефикасности
4. Развијен систем зелене инфраструктуре	1. Планирање и пројектовање зелених система 2. Планско озелењавање и ефикасније одржавање зелених површина
5. Успостављен ефикасан систем мониторинга елемената животне средине и унапређења природних ресурса	1. Успостављање система мониторинга квалитета ваздуха 2. Успостављање система мониторинга вода и водотокова 3. Успостављање система мониторинга квалитета земљишта 4. Подизање еколошке свести грађана о унапређењу и очувању животне средине

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	КЉУЧНЕ МЕРЕ
1. Унапређен квалитет и инклузивност услуга социјалне заштите	1. Развој и унапређење постојећих услуга социјалне заштите и постизање њихове одрживости 2. Успостављање нових стандардизованих и иновативних локалних социјалних услуга и програма превенције 3. Развој и унапређење инфраструктуре у области социјалне заштите
2. Очувано јавно здравље	1. Успостављање ефикасне мултисекторске и мултидисциплинарне сарадње у области здравства 2. Побољшање просторно-техничких капацитета здравствених установа 3. Унапређење кадровских капацитета запослених у здравственим установама 4. Едукативне и промотивне активности о превенцији болести у функцији здравља и о здравим стилевима живота 5. Изградња нове зграде Опште болнице „Лаза К. Лазаревић“ 6. Реконструкција комплекса Опште болнице и измештање Дома здравља
3. Унапређени услови за подстицајно, квалитетно и свима доступно основно и средње образовање	1. Подизање професионалних компетенција запослених 2. Унапређење нивоа просторно-техничких капацитета и опремљености установа образовања 3. Одржавање система за праведан упис ученика/ца у основним школама и осигуравање његове примене 4. Стварање услова за доступност програма за развој кључних компетенција за целоживотно учење са циљем промовисања културе учења и образовања 5. Прилагођавање образовних профила са потребама привредног окружења
4. Повећан обухват деце предшколским васпитањем и образовањем	1. Побољшање и повећање просторно – техничких капацитета Предшколске установе
5. Успостављен ефикасан система услуга у области културе, које су доступне свима и које почивају на очувању културног наслеђа и развоју савремених концепата стваралаштва	1. Унапређење просторно-техничких капацитета објеката у области културе 2. Унапређење организационе структуре и управљачких капацитета 3. Стварање услова за равноправно учешће грађана у културном животу 4. Промотивне активности о очувању културног наслеђа 5. Развој стручног кадра 6. Дефинисање стратешког оквира у области културе 7. Развој продукције и савременог концепта стваралаштва

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	КЉУЧНЕ МЕРЕ
6. Унапређени услови за подстицај и развој спорта	1.Изградња, реконструкција, одржавање и опремање спортских објеката 2. Дефинисање стратешког оквира у области спорта 3. Унапређење кадровских капацитета у области спорта 4. Организовање бесплатних програма за децу, жене и особе са инвалидитетом
7. Стварање подстицајног амбијента за активно учешће младих у свим областима друштвеног живота	1. Дефинисање стратешког оквира и ефикасне организационе структуре у области омладине 2. Креирање и реализовање омладинских програма и едукација са посебним акцентом на вршњачке едукације 3.Оснивање Савета за младе 4.Унапређење капацитета младих у области пројектног менаџмента
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ДОБРА УПРАВА	
1. Успостављен ефикасан рад органа Управе, уз обезбеђен висок ниво квалитета услуга које се пружају грађанима и привредним субјетима	1.Унапређење организационих и функционалних подсистема јавне управе кроз обуке запослених 2.Техничко опремање Градске управе
2.Унапређен систем употребе дигиталних технолошких решења кроз „Систем паметан град за Град Шабац“ -Smart City	1. Праћење и управљање информацијама кроз развијене паметне дигиталне системе у оквиру локалних институција- „Систем паметан град за Град Шабац“ 2. Повећање обухвата система и унапређење квалитета услуга ГИС-а као услуге „Паметног града“ (Smart City)

Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац -ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ-

Приоритетни циљ 1: Унапређен инвестициони амбијент града Шапца

Унапређење инвестиционог амбијента Града Шапца има важну улогу у постизању економског и привредног развоја. Она може довести до притока нових капитала и инвестиционих пројеката у Град, што креира нова радна места, ствара економски раст и побољшава привредну климу. На тај начин се унапређује и конкурентност подручја и доприноси његовој позицији у ширем окружењу. Шабац је инвестиционо и привредно веома јак град са значајним потенцијалом. Има велики број успешних предузећа која послују у различитим индустријама, према томе постојећи инвеститори и предузећа могу бити знатан извор знања и подршке за нове инвеститоре.

Планиране мере за реализацију овог циља укључују најпре инфраструктурно опремање радних зона што ће створити адекватне услове за пласирање инвестиција и развој привредних зона. Промоција инвестиционих потенцијала је такође битан аспект овог циља. Она обухвата активности као што су маркетинг и реклама, учешће на инвестиционим сајмовима и конференцијама, као и лобирање за привлачење инвестиција. Циљ је привући широк спектар инвеститора, како домаћих тако и страних и на тај начин додатно оснажити привредне активности Града.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Регистровани запослени према општини рада	35.723 (2021.)	40.000 (2030.)	ДевИнфо
Регистровани незапослени	4.605 (2021.)	3.000 (2030.)	ДевИнфо
Индекс просечне зараде без пореза и доприноса у граду Шапцу у односу на Републички просек 2020-2022 (%)	87.6 (2021.)	92 (2030.)	ДевИнфо

Мере за постизање Приоритетног циља 1:

Мера 1: Инфраструктурно опремање радних зона

Град Шабац је, у тежњи да постане иницијатор сопственог преивредног развоја, детаљним планом регулације, пре више од десет година, издвојио огромно пространство за индустријску зону, када су отпочеле и континуиране активности на њеном уређењу и опремању, како би била атрактивна за инвеститоре. Мера се односи на изградњу свих инфраструктурних објеката у оквиру: Северозападне радне зоне, Источне зоне, Јужне зоне и Зоне уз обилазни пут.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2.100.000.000,00
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, екстерни извори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Одељење за локални економски развој, /ЈП „Инфраструктура“ Шабац/Служба за изградњу града

Период спровођења:	Дугорочно
Мера 2: Промоција инвестиционих потенцијала града Шапца	
Мера се односи на континуиране активности које ће се спроводити, а у вези са промоцијом и презентацијом инвестиционог амбијента и потенцијала града Шапца. Планирано је организовано учешће и представљање града на међународним сајмовима, умрежавање са другим градовима и повезивање са компанијама. Такође, једна од планираних пратећих активности је и израда промотивних филмова и другог промотивног материјала.	
Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	14.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за локални економски развој
Период спровођења:	Континуирано

Приоритетни циљ 2: Развијен сектор малих и средњих предузећа и предузетништва

Значај развоја сектора малих и средњих предузећа и предузетништва за Град Шапце је вишеструк. Прво, овај сектор је битан за диверзификацију привреде и смањење зависности од одређених индустрија. Додатно, он доприноси расту БДП-а и креира нова радна места, што је кључно за смањење стопе незапослености и подизање стандарда живота грађана. Такође, развој малих и средњих предузећа и предузетништва стимулише иновације и претварање нових идеја у успешне пословне моделе. Овај сектор је често место за иновативне и креативне преокрете, што може донети нове технологије и решења која доприносе напредовању и конкуритивности Града Шапца. Укупно, развијен сектор малих и средњих предузећа и предузетништва је од кључног значаја за економски и привредни развој Града Шапца. Ово ствара услове за пословни раст, нова радна места, иновације и повећање конкурентности на тржишту.

Подстицаји за развој малих и средњих предузећа и предузетништва су кључна мера која се примењује кроз конкурсе Града. Овим се стварају услови за развој нових предузећа, стимулише суштински дух привредног предузетништва и подстичу иновације. Изградња нове Кванташке пијаце је такође важан аспект унапређења сектора трговине. Овај пројекат ће омогућити модернизацију и проширење трговинског простора, што ће допринети развоју малих и средњих предузећа и предузетништва. Нова пијаца ће бити место на којем ће произвођачи моћи да покрену и промовишу своје послове, што ће довести до бољег пласмана и веће видљивости њихових производа.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број привредних друштава на 1.000 становника	14 (2021.)	20 (2030.)	Аналитички сервис ЈЛС
Број предузетника на 1.000 становника	36 (2021.)	45 (2030.)	Аналитички сервис ЈЛС

Мере за постизање Приоритетног циља 2:

Мера 1: Подстицаји за развој МСП сектора и предузетништва

Мера се односи на подстицаје које Град Шабац додељује за реализацију мера и програма дефинисаних у оквиру Локалног акционог плана за запошљавање који се усваја на годишњем нивоу. Локалним акционим планом запошљавања дефинишу се приоритети и циљеви активне политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати на територији града Шапца, како би се постигло одрживо повећање запослености.

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финансијских средстава:	700.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за локални економски развој
Период спровођења:	Континуирано

Мера 2: Изградња нове Кванташке пијаце

Мера се односи на реализацију пројекта изградње нове Кванташке пијаце, чиме ће се омогућити добри услови за трговину. На будућој Кванташ пијаци, произвођачи ће имати и могућност складиштења робе коју у одређеном моменту не могу да продају.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	150.000.000,00
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, екстерни извори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска Управа/ Одељење за пољопривреду
Период спровођења:	Средњорочно

Приоритетни циљ 3: Одрживи развој пољопривреде која је тржишно оријентисана и конкурентна

Пољопривреда у Граду Шапцу представља значајан сектор привреде и обухвата различите видове производње на сеоском и прилагођеном руралном подручју. Одрживи развој пољопривреде која је тржишно оријентисана и конкурентна значајан је за привредни развој Града Шапца јер пружа многе предности. Пољопривреда као таква игра значајну улогу у економском животу Града из више аспеката: постизање привредног раста, развој села и унапређење животног стандарда на селу, креирање нових радних места и одрживост и сигурност снабдевања храном. Мере које Град Шабац предузима да би постигао овај приоритетни циљ укључују едукацију пољопривредника, модернизацију пољопривредне производње, изградњу складишних и прерађивачких капацитета, као и маркетинг и промоцију пољопривредних производа, што ће бити од кључног значаја за развој града и подршку локалној заједници.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Расходи ЈЛС у програму пољопривреде и руралног развоја (РСД) као % у укупним расходима ЈЛС	1,82% (2022.)	2,5% (2030.)	Завршни рачун Града
Удео пољопривредних газдинстава који користе подстицаје и субвенције у укупном броју пољопривредних газдинстава (%)	7% (2022.)	10% (2030.)	Евиденција Градске управе

Мере за постизање Приоритетног циља 3:

Мера 1: Едукација пољопривредника у циљу унапређења знања о пољопривредној производњи

Мера се односи на организовање едукација и обука за пољопривреднике са циљем унапређења њихових знања и боље позиције на тржишту. Планирано је одржавање тематских предавања и радионица из области пољопривреде са циљем стицања нових знања која имају за циљ унапређење производње и повећање прихода на газдиндствима пољопривредника, као и едукације за успостављање и коришћење апликације ЕАГРАР.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	-
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за пољопривреду
Период спровођења:	Континуирано

Мера 2: Модернизација пољопривредне производње и изградња складишних и прерађивачких капацитета

Мера се односи на подстицаје које Град Шабац годишње додељује кроз конкурсе за пољопривреднике.

Подстицаји које Град Шабац додељује у области пољопривреде имају акценат на мере које унапређују постојећу производњу и дају могућност за успостављање нових производњи, а то су: подстицаји за наводњавање-бушење бунара и субвенционисање опреме за наводњавање; субвенционисање куповине нових трактора и прикључне пољоприврене механизације; субвенционисање куповине квалитетне приплодне стоке и вештачког осемењавања; побољшање квалитета земљишта; успостављање органске производње, као и друге мере које се односе на унапређење и модернизацију пољопривредних газдинстава.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	1.000.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за пољопривреду
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 3: Маркетинг и промоција пољопривредних производа са територије града Шапца

Мера се односи на вођење маркетиншке кампање и активне промоције пољопривредних производа са територије града Шапца, у циљу бољег пласмана истих. Подразумеване активности су: подршка организацији Сајма пољопривреде у Шапцу, организоване посете пољопривредника сајмовима у земљи и иностранству, подстицаји пољопривредним произвођачима са територије Града Шапца за учешће на сајмовима у циљу промоције, информисање пољопривредника о подстицајима од стране МПШВ РС и Града Шаца у области пољопривреде као и логистичка подршка за аплицирање на исте.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	20.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за пољопривреду
Период спровођења:	Континуирано

Приоритетни циљ 4: Шабац као важан део туристичке регије Западне Србије

Туризам у Граду Шапцу има потенцијал за развој због могућности да се привуку посетиоци који желе да истраже културне, историјске и природне атракције. Постоје могућности за развој различитих облика туризма, укључујући културни, гастрономски, рурални и еко туризам. Развој туризма има потенцијал да креира нова радна места, промовише локалну економију и подигне стандард живота у заједници. Туризам такође доприноси и унапређењу инфраструктуре, саобраћајних веза и услуга, што користи и локалном становништву. Укупно, туризам представља значајан потенцијал за развој Града Шапца, искоришћавајући његову богату културну и природну баштину. Привлачење посетилаца и улагање у развој туризма може имати позитиван утицај на економију, заједницу и промоцију Града како у земљи тако и у иностранству.

Град Шабац је због свог положаја у односу на реку Саву постао пристаниште равне Мачве и посавско-поцерског порбља. Повезан је са Београдом, пловним системом Дунава, као и свим подунавским земљама. Шабац поседује пристаниште и слободну безцаринску зону. Шабац стога своју културу и историју најбоље промовише кроз туризам, самим тим и кроз манифестације којих

у Шапцу у току једне године има преко двадесет. Туристичка организација града Шапца је носилац туристичке привреде на територији Града Шапца. Улагањем у сектор туризма и развијањем свих значајних потенцијала, Град Шабац претендује да постане важан и препознатљив део туристичке регије Западне Србије.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Приходи од боравишних такси у РСД	2.600.000,00 (2022.)	3.500.000,00 (2030.)	Извештај Града
Број запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених	2.3 (2021.)	3 (2030.)	Аналитички сервис ЈЛС
Број долазака домаћих туриста на годишњем нивоу	11.112 (2021.)	14.000 (2030.)	ДевИнфо
Број долазака страних туриста на годишњем нивоу	4.034 (2021.)	5.000 (2030.)	ДевИнфо
Број остварених ноћења домаћих туриста на годишњем нивоу	21.410 (2021.)	25.000 (2030.)	ДевИнфо
Број остварених ноћења страних туриста на годишњем нивоу	8.845 (2021.)	10.000 (2030.)	ДевИнфо

Мере за постизање Приоритетног циља 4:

Мера 1: Уређење и опремање туристичких локалитета града Шапца

Мера се односи на завршетак радова на реконструкцији Шабачке тврђаве, уређење плаже Стари град, уређење Спомен комплекса Мишар, постављање туристичке сигнализације и уређење Планинарског дома са смештајним капацитетима на планини Цер.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	35.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, екстерни извори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/Туристичка организација града Шапца
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 2: Брендирање и промоција туристичких знаменитости града

Мера се односи на израду виртуелних тура значајних туристичких локација града Шапца, израда Google Street view-а, постављање интерактивних туристичких тотема, израда QR кода за све значајне туристичке и историјско-културне локације, изградња музеја Чивијашке републике.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	28.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, екстерни извори

Одговорност за спровођење (носилац мере):	Туристичка организација града Шапца
Период спровођења:	Континуирано
Мера 3: Изградња међународног путничког пристаништа на Сави	
Мера се односи на изградњу међународног путничког пристаништа које ће бити намењено како за саобраћај међународних путничких бродова, тако и за пристајање домаћих туристичких пловила. Самим тим, потенцијални корисници би били домаћи и страни туристи који би преко туристичких организација посећивали ово подручје.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	63.300.000,00 динара
Извор финансирања:	Агенција за управљање лукама
Одговорност за спровођење (носилац мере):	ГУ града Шапца, ЈП Инфраструктура Шабац
Период спровођења:	2023.

Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац -ИНФРАСТРУКТУРА-

Приоритетни циљ 1: Створени добри просторно урбанистички услови за одрживи развој града Шапца

Шабац је препознат као окосница урбаног система Србије коју чине већи урбани центри и урбана подручја са јасно успостављеном хијерархијом центара, који су повезани појасевима развоја. Урбано подручје са утицајном зоном са више од 40.000 становника јесте Шабац. Град Шабац мора приоритетно да унапреди свој функцијски капацитет, посебно у домену привреде, услуга јавних служби и институција. Велику шансу има и као центар умрежавања малих центара у руралним подручјима која га окружују.

Општи приоритети развоја планског подручја су усмерени ка комуналном опремању насеља и развоју привредних, пословних и туристичких функција насеља, при чему се посебна пажња усмерава на формирање угодног амбијента за становање и развој оних активности које доприносе подизању његовог квалитета (културно- историјска промоција и презентација историјских локалитета, спортско-рекреативне активности, активности јавних намена и др.). У складу са тим, препорука је: да се простор рационално користи и гради, односно да се активности усмере на делове територије и локације које су у функцији основних потенцијала, уз неопходно опремање земљишта пратећом инфраструктуром; да се врши правилнија организација грађевинских парцела у оквиру намена, целина и зона како би се простор компактније и економичније градио.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Покривеност Града просторно урбанистичком документацијом (%)	100% (2023.)	100% (2030.)	Службени лист града Шапца
Површина уређене Савске авеније (ha)	0 ha (2023.)	80 ha (2030.)	Извештај ГУ

Мере за постизање Приоритетног циља 1:

Мера 1: Израда Просторног плана града Шапца

Мера се односи на израду и усвајање следећих докумената просторног планирања:

-Просторни план града Шапца са урбанистичким уређајним основама за сва сеоска насеља

Процена потребних финансијских средстава:

17.800.000,00 динара

Извор финансирања:

Буџет града Шапца

Одговорност за спровођење (носилац мере):

Градска управа/ Одељење за урбанизам/ЈП „Инфраструктура Шабац“

Период спровођења:

Краткорочно

Мера 2: Израда Генералног урбанистичког плана

Мера се односи на израду и усвајање следећих докумената просторног планирања:

-Нови генерални урбанистички план: Град Шабац и насеља: Мајур, Јевремовац, П. Причиновић, Јеленча и Мишар

Процена потребних финансијских средстава:

12.500.000,00 динара

Извор финансирања:

Буџет града Шапца

Одговорност за спровођење (носилац мере):

Градска управа/ Одељење за урбанизам/ЈП „Инфраструктура Шабац“

Период спровођења:

Краткорочно

Мера 3: Израда Плана генералне регулације

Мера се односи на израду и усвајање следећих докумената просторног планирања:

-Плана генералне регулације: Шабац

- Измена ПГР: Мајур, Јевремовац, П. Причиновић, Јеленча и Мишар

Процена потребних финансијских средстава:

25.000.000,00 динара

Извор финансирања:

Буџет града Шапца

Одговорност за спровођење (носилац мере):

Градска управа/ Одељење за урбанизам/ЈП „Инфраструктура Шабац“

Период спровођења:	Краткорочно
Мера 4: Израда Планова детаљне регулације	
Мера се односи на израду и усвајање следећих докумената просторног планирања:	
-Градски Планови детаљне регулације:	
- ПДР за реконструкцију раскрсница на обилазном путу	
- ПДР Цветни трг	
- ПДР центра насеља Мишар	
- остали урбанистички планови и урбанистичко техничка документација	
Процена потребних финансијских средстава:	15.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за урбанизам/ ЈП „Инфраструктура“
Период спровођења:	Краткорочно
Мера 5: Израда Просторног плана подручја посебне намене (подручје Цера)	
Мера се односи на израду и усвајање следећих докумената просторног планирања:	
- Израда Просторног плана подручја посебне намене (подручје Цера)	
Процена потребних финансијских средстава:	15.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за урбанизам/ ЈП „Инфраструктура Шабац“
Период спровођења:	Краткорочно
Мера 6: Израда студијских и стратешких докумената и истраживања	
Мера се односи на израду и усвајање других студијских и стратешких докумената који су од значаја за одрживи урбани развој града Шапца. Планирано је усвајање новог Плана урбане мобилности града за одрживо кретање кроз град, Стратегије развоја урбаног подручја града Шапца и других предвиђених.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	10.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за урбанизам/ ЈП „Инфраструктура Шабац“
Период спровођења:	Краткорочно
Мера 7: Уређење „Савске авеније“	
Мера се односи на уређење Савске авеније у површини од 80 ha формирањем парковске и спортско рекреативне површине са шеталиштем, игралиштем за децу, атлетском стазом , справама за вежбање,	

доста дрвећа, клупа и другог мобилијара.	
Процена потребних финансијских средстава:	250.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет Града Шапца/екстерни извори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ ЈП „Инфраструктура“ Шабац
Период спровођења:	2024 – 2030.

Приоритетни циљ 2: Развој одрживог саобраћаја који задовољава потребе становника и обезбеђује бољи квалитет живота

Развој саобраћајне инфраструктуре приоритет је Града Шапца претходних година, док ће посебан акценат у предстојећем планском периоду бити развој одрживог саобраћаја са циљем обезбеђења бољег квалитета живота свих грађана. Претходних година најзначајније активности су биле везане за израду планске и техничке документације за деонице Нови Сад – Рума – Шабац, у наставку брза саобраћајница до Лознице. Поред тога, радили су се пројекти реконструкције и рехабилитације појединих деоница државних путева ІБ реда и започели су радови на неким од њих, док је за поједине трасе у припреми планска и техничка документација. Мрежа путева општинске категорије је унапређена кроз реализацију различитих активности. У вези са тим, Град је усвојио „План одрживе урбане мобилности“ (ПОУМ), који је стратешки документ за развој одрживог начина кретања, у складу са смерницама и правилима Европске Уније. Крајњи циљ овог стратешког документа је, да, кроз задовољавање потреба становника, јавног и приватног, пословног сектора, обезбеди бољи квалитет живота на предметној територији. Према томе, планиране мере у оквиру овог приоритетног циља, усаглашене су са истим и биће предузете у оквиру стратешке перспективе 2023-2030. а тичу се унапређења пешачког и бициклическог вида саобраћаја, као и решавања питања јавног превоза, паркирања и едукације грађана о преласку на еколошки прихватљивије видове саобраћаја.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Дужина изграђених и реконструисаних тротоара и пршачких стаза	820 м (2022.)	10 км (2030.)	ЈП „Инфраструктура“ Шабац
Број саобраћајних несрећа са учешћем пешака	44 (2022.)	22 (2030.)	„Open data“ Министарство унутрашњих послова
Број саобраћајних несрећа са учешћем бициклиста	97 (2018.)	48 (2030.)	Агенција за безбедност саобраћаја
Број паркинг места у гаражама	0 (2023.)	1000 (2030.)	ЈП „Паркинг“ Шабац

Мере за постизање Приоритетног циља 2:

Мера 1: Инфраструктурно унапређење пешачког саобраћаја

Мера се односи на унапређење стања инфраструктуре, унапређење јавних површина за рекреацију и слободно време по принципима родне равноправности и старосних категорија, уклањање архитектонских баријера, побољшање приступачности. Планиране активности су следеће:

1. Уклањање архитектонских баријера- побољшање приступачности
2. Израда пројеката и реконструкција постојеће и изградња нове инфраструктуре за пешачко кретање (стазе, тротоари, пешачки мостови итд.); унапређење и изградња јавне расвете, зеленила, урбаног мобилијара, чесми, фонтана и сл.
3. Израда пројектне документације и изградња тротоара/стаза дуж општинских и државних путева на територији града
4. Повећање атрактивности јавних простора (тргови, скверови, урбане баште, урбани џепови, унутрашња дворишта); паметни мобилијар, wifi зона итд.
5. Унапређење јавних површина за рекреацију и слободно време по принципима родне равноправности и старосних категорија уз укључење грађана у процес планирања
6. Формирање зелених кровова на равним крововима тржних центара, јавних објеката у циљу атрактивности зоне, биодиверзитета, спречавање формирања врућих острва, енергетска ефикасност итд.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2.400.000,00 евра
Извор финансирања:	Буџет града, буџет Републике Србије, Савет за безбедност саобраћаја, Међународни фондови, донације, јавно-приватно партнерство и др.
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ ЈП „Инфраструктура Шабац“
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 2: Инфраструктурно унапређење бициклистичког саобраћаја

Мера се односи на унапређење стања инфраструктуре бициклистичког саобраћаја, допуњавање саобраћајне мреже елементима бициклистичког саобраћаја и развој бициклистичке мреже. Планиране активности су следеће:

1. Израда пројектне документације и реконструкција постојеће и изградња нове инфраструктуре за бициклистички саобраћај (стазе, траке, итд.); саобраћајне сигнализације, паркиралишта, станице за поправку бицикли, бројачи итд.
2. Израда пројектне документација и изградња инфраструктуре за бициклистички саобраћај на главним трасама ка приградским насељима и дуж општинских и државних путева (ка селима)
3. Развијати бициклистичку инфраструктуру уличне матрице кроз интегрисане и једносмерне улице прилагођене за кретање бициклиста, као и у јавним просторима ван уличне мреже (тргови, паркови итд.)
4. Унапређење и прилагођавање дизајна инфраструктуре у зони школа у складу са потребама бициклистичког саобраћаја; израда пројеката
5. Израда студије за избор најоптималнијег модела, бизнис модела, менаџмента за услугу изнајмљивања бицикала, ел. тротинета и других облика микро- мобилности са пратећом инфраструктуром; увођење услуге
6. Израда пројеката и обележавање међународних бициклистичких рута са пратећом инфраструктуром

Тип мере:	Унапређење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2.500.000,00 евра

средстава:	
Могући извори финансирања:	Градски буџет, Републички буџет, Савет за Безбедност саобраћаја, Фонд за екологију, Међународни фондови, донације, јавно-приватно партнерство и др.
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ ЈП „Инфраструктура Шабац“
Период спровођења:	Дугорочно
Мера 3: Унапређење услуга јавног превоза	
Мера се односи на побољшање квалитета услуге јавног превоза на територији Града. Планиране су следеће активности:	
1. Израда студије јавног превоза у оквиру ужег градског подручја 2. Увођење адекватне аутобуске линије јавног превоза која ће функционисати у оквиру територије ужег центра града и омогућити превоз путника према претходно израђеној студији превоза 3. Подстицање коришћења јавног превоза уместо приватних аутомобила субвенционисањем цене карте од стране града, а дестимулисати паркирање у центру повећањем цене паркирања. За оне који долазе из даље околине могуће је обезбедити карту за паркирање у слободним зонама на периферији где постоје планиране трасе и станице јавног превоза.	
Тип мере:	Обезбеђе добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	220.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет Града
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ ЈП „Инфраструктура Шабац“
Период спровођења:	Дугорочно
Мера 4: Унапређење управљања паркирањем	
Мера се односи на:	
(1) Побољшање квалитета услуге јавног паркирања на територији града, кроз израду и примену студије која ће омогућити и допринети да се отклоне проблеми у функционисању паркирања у граду 10.000,00 евра; (2) Такође, планирана је и изградња јавне гараже 1.800.000,00 евра; (3) Увођење уређаја за праћење и контролу паркирања по принципима паметног града, сензори, дисплеји са подацима у реалном времену итд (биће дефинисано накнадно);	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	1.810.000,00 евра
Могући извори финансирања:	Буџет Града, екстерни извори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ ЈП „Инфраструктура Шабац“
Период спровођења:	Дугорочно
Мера 5: Мотивација и едукација грађана о еколошки прихватљивим видовима саобраћаја и промовисање промена навика	
Мера се односи на повећање свести и едукацију кроз различите акције, промоције и активну едукацију становништва. Циљ је промена навика учесника у саобраћају, повећање безбедности у саобраћају, подизање свести о предности бициклирања и пешачења. Планиране су следеће активности:	
1. Организовање промотивних и едукативних кампања, манифестација, радионица, обележавања Европске	

недеље мобилности;

2. Прилагођавање система планирања и пројектовања одрживом кретању;

3. Доношење локалних стандарда за пешачку, бициклистичку инфраструктуру и побољшање јавног превоза;

4. Организовање обука, округлих столова, студијских посета и размена искуства са другим градовима (за доносиоце одлука, планере, пројектанте...)

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	280.000,00 евра
Могући извори финансирања:	Градски буџет, Републички буџет, Савет за Безбедност саобраћаја, Фонд за екологију, Међународни фондови, донације
Одговорност за спровођење (носилац мере):	ЈП „Инфраструктура Шабац“/Одељење за друштвене делатности/ Одељење за економски развој
Период спровођења:	Дугорочно

Приоритетни циљ 3: Унапређен систем водоснабдевања

Град Шабац препознаје изазове који стоје на путу повећања обухвата снабдевања водом за пиће из јавног водовода, те се планирају и предузимају мере да се тај обухват повећа. Проширење водоводне и канализационе мреже се финансира и средствима Града Шапца и средствима корисника. У свим урбанистичким плановима је предвиђена изградња водовода и канализације у сеоским насељима, а постоје и развојни планови за ширење водоводне и канализационе мреже као и катастар постојеће водоводне и канализационе инфраструктуре. Поред изазова за проширење мреже потребно је наћи начин да се подстакне прикључење нових корисника у деловима Града у којима постоји инфраструктура као и да се ради на замени старе дистрибутивне мреже, нарочито имајући у виду удео азбестних цеви у мрежи који износи 20% . У 2020. и 2021. години око 70% произведене количине воде је било фактурисано. Губици и нефактурисана вода чинили су чак 30% произведене количине воде. Град има стратегију за смањење губитака а набављена је и одговарајућа опрема. У предстојећем планском периоду, планиране су значајне мере којима ће се систем водоснабдевања у Граду Шапцу унапредити у смислу квалитета.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Проценат домаћинстава обухваћених услугом у односу на укупан број домаћинстава (%)	69 (2023.)	75 (2030.)	Служба обрачуна и наплате
Број насељених места обухваћених услугама у односу на укупан број насеља	16/52 (2023.)	25/52 (2030.)	Служба обрачуна и наплате
Број неисправних узорка воде у односу на укупан број анализираних узорка (физичко-хемијских и	4/480 (2023.)	0/480 (2030.)	Завод за јавно здравље Шабац

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
микробиолошких)			

Мере за постизање Приоритетног циља 3:

Мера 1: Изградња водоводне мреже

Мера се односи на изградњу нове, односно тзв. проширење водоводне мреже, са циљем обезбеђења свих насељених места водом. Планирана је изградња нових цевовода – магистралних/главних/примарних, пумпних станица, резервоара, као обезбеђење техничких услова за даље ширење дистрибутивне водоводне мреже, као и сама изградња исте. Такође, планирано је и комплетирање дистрибутивне водоводне мреже у приградским насељима: Мајур, Јеленча, Поцерски Причиновић, Јевремовац и Мишар, као и неким деловима периферних градских месних заједница: Касарске Ливаде, Летњиковац, Јевремова, Камичак.

Изградња секундарне водоводне мреже у приградским и сеоским насељима реализује се према раније дефинисаним „Условима изградње и финансирања секундарне водоводне мреже у приградским насељима“ где је предвиђено и учешће грађана у истој.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	1.000.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет Републике, средства грађана
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ЈКП “Водовод-Шабац”/ Служба развоја и инвестиција
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 2: Реконструкција водоводне мреже

Мера се односи на реконструкцију и унапређење водоводне инфраструктуре, на основу „Програма реконструкције и унапређења водоводне инфраструктуре у Србији“ који се реализује са Министарством за јавна улагања, са циљем обезбеђења поузданијег и безбеднијег система водоснабдевања.

У првој фази, до краја 2025.године, програм обухвата:

1. Реконструкцију SCADA система на изворишту ППВ “Мали Забран” и БС “Јевремовац” и укључивање у постојећи систем надзора и управљања у ЈКП "Водовод - Шабац", и
2. Реконструкцију АС-водоводне мреже на подручју града Шапца (28 градских улица-7,6 km);

У другој фази, до краја 2030.године, планирана је реконструкција још око 5 км градске АЦЦ мреже.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	Укупно: 410.000.000,00 РСД I фаза: 260.000.000,00 РСД II фаза: 150.000.000,00 РСД
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет Републике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ЈКП “Водовод-Шабац”/ Служба развоја и инвестиција
Период спровођења:	Дугорочно

Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац -ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ-

Приоритетни циљ 1: Подигнут квалитет површинских и подземних вода

Квалитетно управљање отпадним водама је приоритет Града Шапца. 61,9 % свих домаћинстава у Граду Шапцу била су прикључена на канализацију у 2020. години. Републички просек је у 2020. години износио 47,53% док је просек за Мачванску област био 31,36%. У Шапцу је усвојен сепарациони систем одвођења фекалних и атмосферских вода. По принципу крвотока, отпадне воде се одводе путем колектора и уличне канализације на Централно постројење за прераду отпадних вода (ЦППОВ). Изградња ЦППОВ у Шапцу је започета 2014.године. Изградња је предвиђена у 3 фазе: Тренутно је на ЦППОВ-у завршена прва фаза изградње, тако да постројење има потпуно оперативну линију за пречишћавање воде и линију за обезводњавање муља. У предстојећем периоду планирана је изградња друге фазе. Вода се после третирања на постројењу испушта у Саву . Дневни капацитет прераде ППОВ је од 17.000 – 18.000 м3 отпадне воде, годишње се пречисти око 5.850.000 м3 воде. Годишње се произведе око 4.000 тона муља у процесу пречишћавања отпадне воде који се одвози. Изазови за унапређење система представљају непостојање постројења за пречишћавање отпадних вода за индустријске отпадне воде, пракса да се отпадне воде у селима се неконтролисано испуштају (у површинске и подземне водотоке). Такође, насељена места и села немају водонепропусне септичке јаме. Према томе, град Шабац настоји да и даље континуирано улаже у систем управљања отпадним водама и да унапређује његову функционалност и квалитет у циљу заштите животне средине, што је један од приоритета у оквиру овог Плана.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Дужина канализационе мреже (км)	271 (2021.)	390 (2030.)	ДевИнфо
Проценат домаћинстава обухваћених услугом у односу на укупан број домаћинстава (%)	62 (2023.)	70 (2030.)	Служба обрачуна и наплате
Број насељених места обухваћених услугама у односу на укупан број насеља	7/52 (2023.)	11/52 (2030.)	Служба обрачуна и наплате
Смањење количине муља (t/god.)	4000 (2023.)	3500 (2030.)	Служба за ППОВ

Мере за постизање Приоритетног циља 1:

Мера 1: Раздвајање атмосферске од фекалне канализације

Мера се односи на раздвајање атмосферских отпадних вода од санитарних отпадних вода је потреба првенствено у смислу растерећења постојеће канализационе мреже у граду. Раздвајање се може остварити:

1) изградњом одговарајућих прелива у којима ће се у току трајања интензивних падавина одвајати атмосферске воде, које ће се новоизграђеним растеретним каналима одводити до најближег реципијента (водоток),

2) изградњом потпуно нове канализационе мреже у граду или деловима града која би служила за одвођење искључиво атмосферских вода до једног или више планираних испуста у реципијент

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	500.000.000,00 дин
Извор финансирања:	Екстерни извори, буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ЈКП „Водовод“ Шабац
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 2: Проширење система канализационе мреже

Програмом „Чиста Србија“ на територији града Шапца је планирана изградња око 96 км канализационе мреже у приградским насељима и око 52 км канализационе мреже у 4 села (Прњавор, Липолист, Дреновац и Слечевих) са локалним постројењима за пречишћавање отпадних вода и са 13 канализационих црпних станица.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	40.000.000 евра
Извор финансирања: Екстерни уз суфинансирање из буџета града Шапца	Буџет града Шапца, Буџет Републике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Служба развоја и инвестиција /ЈКП “Водовод-Шабац“
	Дугорочно

Мера 3: Реконструкција и ефикасније одржавање канализационе мреже

Програмом „Чиста Србија“ планирана је и доградња канализационе мреже у градском језгру, у дужини од око 2 км, односно у Ул. Краља Милутина, Синђелићева и Војводе Степе. Такође, планира се и доградња Канализационе црпне станице Металопластика и одговарајући број растеретних прелива по граду, за растерећење система од атмосферских падавина.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2.500.000,00 евра
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет Републике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Служба развоја и инвестиција /ЈКП “Водовод-Шабац“
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 4: Изградња 2. фазе Централног постројења за пречишћавање отпадних вода града Шапца (ЦППОВ) – Линија муља

Фазом I ЦППОВ-а, изграђена је процесна линија за третман отпадне воде за капацитет 84000 ЕС као и

процеси угушћивања и дехидратације муља за 126000 ЕС. Фаза II ЦППОВ-а обрађује процес стабилизације муља анаеробном дигестијом, за крајњу фазу пројектног периода и капацитет 126000 ЕС.

Усвојена процесна линија за стабилизацију муља укључује следеће групе процеса пречишћавања:

- Анаеробна дигестија;
- Финално угушћивање стабилизованог муља;
- Прикупљање, пречишћавање и коришћење биогаса формираног у процесу анаеробне дигестије муља.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	600.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Град Шабац
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Служба развоја и инвестиција/ЈКП “Водовод-Шабац“
Период спровођења:	Средњорочно

Приоритетни циљ 2: Унапређен систем управљања комуналним и осталим отпадом

Успостављен ефикасан и квалитетан систем управљања комуналним и осталим отпадом, један је од предуслова за постизање заједнице задовољних грађана и здравог живота у њој. У Граду Шапцу планиране су значајне мере којима ће се постојећи систем значајно унапредити, те је неопходно приступити им целовито и настојати да се осигура успешна реализација истих. Препознати су значајни изазови као што су дивље депоније, несанитарна депонија, непостојање система примарне сепарације отпада, а као посебан недостатак препознајемо недовољну свест и знање грађана о значају заштите животне средине кроз управљање отпадом.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Покривеност територије организованим прикупљањем отпада (%)	100% (2023.)	100% (2030.)	ЈКП „Стари град“
Проценат домаћинстава покривен услугом организованог прикупљања отпада (%)	100% (2023.)	100% (2030.)	ЈКП „Стари град“
Удео примарно селектованог отпада (%)	15% (2023.)	75% (2030.)	ЈКП „Стари град“
Проценат депонованог комуналног отпада (%)	75% (2023.)	60% (2030.)	ЈКП „Стари град“

Мере за постизање Приоритетног циља 2:

Мера 1: Информисање и едуковање становништва о управљању отпадом

Мера се односи на информисање и едуковање становништва о законским обавезама када је реч о примарној сепарацији отпада, као и на благовремено информисање о актуелним стањем и развојем успостављеног система примарне сепарације отпада.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	10.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/Одељење за инспекцијске и комунално – стамбене послове/ ЈКП „Стари град“
Период спровођења:	Континуирано

Мера 2: Увођење система примарне сепарације отпада

Мера се односи на реализовање активности у оквиру пројекта „Чиста Србија“ са циљем увођења система примарне сепарације отпада (сува и мека фракција). До сада су реализоване почетне припремне активности, а потребно је наставити активности које се односе на обезбеђивање инфраструктуре за примарну сепарацију- обезбеђивање типских канти и набавка опреме. Такође, планира се и набавка новог транспортног средства. Реализоване активности на градском подручју неопходно је спровести и у осталим насељеним местима. Планирано је и увођење интензивнијег надзора у области спровођења мера регулисаних градском одлуком, на нивоу казних мера за физичка лица.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	900.000 евра
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Министарство ЗЖС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа, / Одељење за инспекцијске и комунално – стамбене послове/ ЈКП „Стари град“
Период спровођења:	Средњорочно

Мера 3: Санација и рекултивација несанитарне депоније „Дудара“

Мера се односи на санацију и рекултивацију несанитарне депоније „Дудара“.

У Идејном пројекту санације, затварања и ремедијације несанитарне депоније „Дудара“ у Шапцу, испројектоване су следеће активности:

1. Изолација тела депоније применом површинског заштитног система;
2. Систем за активно сакупљање депонијских гасова са њиховим спаљивањем на бакљи;
3. Систем евакуације атмосферских вода путем ободног канала;
4. Систем за евакуацију процедурних депонијских вода и њихово одвожење на „ex situ“ третман и
5. Систем за снижавање нивоа подземних вода у периодима високих водостаја реке Саве

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	193.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Министарство ЗЖС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа./ Одељење за инспекцијске и стамбено – комуналне послове/ЈКП „Стари град“
Период спровођења:	Краткорочно

Мера 4: Уклањање дивљих депонија

Мера се односи на уклањање дивљих депонија којих на подручју Града Шапца има преко 100. Паралелно

са процесом санирања постојећих депонија и сметлишта вршиће се унапређење примарне сепарације отпада на територији Града.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	500.000 евра
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Министарство ЗЖС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа, /Одељење за инспекцијске и стамбено – комуналне послове / ЈКП „Стари град“
Период спровођења:	Средњорочно

Приоритетни циљ 3: Унапређена енергетска ефикасност и употребе обновљивих извора енергије

Обновљиви извори енергије и енергетска ефикасност играју важну улогу у развоју Града Шапца и имају значај из различитих аспеката. Употреба обновљивих извора енергије има значајан утицај на заштиту животне средине. Прелазак на обновљиву енергију смањује зависност од конвенционалних горива и смањује емисију штетних гасова и загађење ваздуха. Ово помаже у борби против климатских промена и заштити животне средине за будуће генерације. Улагање у енергетску ефикасност помаже у смањењу потрошње енергије и трошкова за енергенте, што има бенефите како за домаћинства тако и за пословне субјекте. То такође може подстаћи развој нових технологија и иновација у области енергије. У тој области, Град Шабац наставља да спроводи енергетску политику у спровођењу мера енергетске санације и утврђивању потенцијала за употребу ОИЕ, уз подизање еколошке свести свих грађана о значају истих.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Удео домаћинстава који је извршио енергетску санацију објеката кроз субвенције Републике и Града	84 (2023.)	140 (2030.)	Извештај Градске управе

Мере за постизање Приоритетног циља 3:

Мера 1: Утврђивање потенцијала за употребу ОИЕ

У складу са актуелном енергетском ситуацијом у свету, нестабилношћу цена енергената, непоузданости у снабдевању, као и сталним напретком и уасвршавањем потенцијалних ОИЕ потребно је да град Шабац настави са развојем политике примене ОИЕ како у оквиру градских структура, тако и у оквиру индивидуалних домаћинстава. Потребно је у оквиру ЈКП „Топлана – Шабац“ наставити са осварењавањем производних погона супституцијом постојећих котловских јединица сваременијим и ефикаснијим котловима. Такође потребно је извршити и диверсификацију топлотних извора коришћењем извора отпадне топлотне енергије. Упоредо са технолошким унапређењем ОИЕ радити на промовисању употребе ОИЕ у домаћинствима, све време вршећи едукацију грађана о свим бенефитима примене истих.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2,5 милиона евра

Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац, ЈП „Топлана“ Шабац
Период спровођења:	Континуирано и дугорочно
Мера 2: Подстицаји за унапређење енергетске ефикасности у домаћинствима	
Мера се односи на подстицаје које Град додељује домаћинствима кроз различите Конкурсе, као што су средства за замену котлова (на биомасу), столарију, изолацију, постављање соларних панела, топлотних пумпи итд. Град Шабац је у претходне две године учествовао у пројекту Националног програма енергетске санације објеката и на тај начин обезбедио значајна средства која су искоришћена кроз конкурс који је расписала јединица локалне самоуправе. Пошто се ова акција показала као одлична позребно је наставити са истом и у наредном периоду. Такође локална самоуправа је учешћем на различитим Конкурсима обезбедила средства за замену котлова на чврсто гориво, котловима на биомасу и набавку соларних и фотонапонских панела у основној школи у Мајуру и у основној школи „Стојан Новаковић“ на Летњиковцу, као и у Центру за стручно усавршавање одраслих на Летњиковцу.	
Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финансијских средстава:	500.000,00 евра
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Министарство рударства и енергетике, Министарство ЗЖС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац, ЈП „Топлана“ Шабац
	Континуирано и дугорочно
Мера 3: Подизање еколошке свести у области употребе ОИЕ и енергетске ефикасности	
Мера се односи на информисање и едуковање становника. Потребно је наставити са едукацијом најмлађих становника града кроз различите акције: предавања, представе, рецитале, изложбе,... како у школским тако и у предшколским установама. Сталним присуством теме енергетске ефикасности и употребе ОИЕ и у средствима информисања, организовањем стручних предавања, седукацијама, афирмисањем учешћа уна Конкурсима за доделу бесповратних средстава утицати на повећање свести наших људи о неопходности примене ОИЕ и свим бенефитима употребе истих (смањење загађености, очување животне средине,...)	
Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	20.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац, ЈП „Топлана“ Шабац
Период спровођења:	Континуирано

Унапређење система зеленила, повезивањем и очувањем природних биљних заједница дуж реке са урбаним зеленилом при том стварајући мрежу зелених коридора међусобно повезаних како би у потпуности зеленило града испунило своје еколошке и естетске функције.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Дефинисати индикатор(е) који ћете пратити	4 ha (2023.)	20 ha (2030.)	ЈП „Инфраструктура“ Шабац

Мере за постизање Приоритетног циља 4:

Мера 1: Планирање и пројектовање зелених система

Мера се односи на систем зеленила града Шапца који у оптималном решењу треба да представља модел комбинованог спољног заштитног прстена са мозаично распоређеним градским зеленим површинама и неколико радијалних масива. Преко мозаично распоређених зелених површина (категиорија сквера и линеарног зеленила) ови радијални масиви би били повезани међу собом, а такође и са приградским зеленилом и шумама. "Кичму" система зеленила управо треба да представља зеленило дуж реке Саве, које треба да добије и друге функције, у првом реду - рекреативне. Како се ове зелене површине налазе близу централне зоне града потребно је извршити такву реконструкцију да град добије непосреднији контакт са реком.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	50.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Служба за развој града, Одељење за инспекцијске и комунално – стамбене послове/ ЈП „Инфраструктура“ Шабац
Период спровођења:	Дугорочно

Мера 2: Планско озелењавање и ефикасније одржавање зелених површина

Мера се односи на редовно годишње одржавање јавних зелених површина у граду Шапцу. Одржавање се врши на основу Програма одржавања зелених површина који се усваја од стране Градског већа. Програм садржи спецификацију радова и површина са финансијским планом за текућу годину. Ова мера се односи и на набавку и садњу садног материјала (дрворедне саднице и украсно шибље) за замену и попуну у дрворедима и др.зеленим површинама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	700.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Одељење за инспекцијске и комунално – стамбене послове/ ЈКП „Стари град“

Приоритетни циљ 5: Успостављен ефикасан систем мониторинга елемената животне средине и унапређења природних ресурса

Приоритетни циљ „Успостављен ефикасан систем заштите животне средине и унапређења природних ресурса“ у фокусу има заштиту животне средине и одрживо управљање природним ресурсима у Граду Шапцу. Ово подразумева примену мера и система који ће обезбедити надгледање и унапређивање квалитета ваздуха, вода, водотокова и земљишта на територији града.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број параметара који се мере у ваздуху	11 (2023.)	15 (2030.)	Завод за јавно здравље Шабац
Број уређаја за детекцију полена	0 (2023.)	1 (2030.)	Агенција за заштиту животне средине
Број едукативних радионица становништва	1 (2023)	10 (2030.)	Извештај Одељења за инспекцијске и комунално – стамбене послове

Мере за постизање Приоритетног циља 5:

Мера 1: Упостављање система мониторинга квалитета ваздуха

Мера се односи на постављање нове аутоматске мерне станице за континуирано мерење квалитета ваздуха, помоћу које ће грађани у сваком моменту знати какав је квалитет ваздуха у граду. Ова мерна станица омогућиће мерење ПМ 2.5 и ПМ 10 честица током целе године. Циљ је унапређење система мониторинга у циљу добијања поузданих и квалитетних информација о стању квалитета ваздуха. Добијени подаци треба да представљају базу на основу којих ће се дефинисати адекватни механизми унапређења и очувања квалитета ваздуха у животној средини. Редовно праћење концентрације поленових зрна у атмосфери од велике је важности са аспекта заштите здравља људи. Светска здравствена организација је указала да је аерополен битан узрочник алергијских реакција, током последњих 50 година, код људи. Имајући у виду да какав негативан утицај на здравље људи изазива полен појединих биљних врста, то ове честице сврстава у “природне” загађиваче ваздуха.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	250.000,00 евра
Извор финансирања:	„Elixir Group“
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Завод за јавно здравље Шабац
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 2: Упостављање система мониторинга вода и водотокова

Мера се односи на уостављање ефикасног мониторинга вода и водотокова. Очување воде као драгоценог природног богатства, представља основне координате стратегије свеукупног развоја нашег града. Стога неконтролисано коришћење и загађивање воде представља штетан чин по њено становништво, друга жива бића и природу. Заштита вода од загађивања спроводи се ради обезбеђења нешкодљивог и несметаног коришћења вода, заштите здравља људи, животињског и биљног свиета и заштите животне средине. Програм мониторинга квалитета површинских, подземних и вода за купање припрема орган државне управе надлежан за воде, спроводи орган управе надлежан за хидрометеоролошке послове, а програм мониторинга вода за пиће припрема орган државне управе надлежан за послове здравља. Обавезе за ову област на националном нивоу проистичу из Закона о водама и другим подзаконским актима који су проистекли из наведеног закона, као и из Закона о животној средини. Активности Агенције у овом сегменту је прикупљање и обједињавање података о квалитету и квантитету површинских и подземних вода, њихову обраду, и израду извештаја о стању животне средине.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	10.000.000,00 дин.
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за пољопривреду/ Одељење за инспекцијске и комунално – стамбене послове
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 3: Уостављање система мониторинга квалитета земљишта

Мера се односи на уостављање ефикасног мониторинга квалитета земљишта. Земљиште, вода и ваздух су елементарне компоненте животне средине. Земљиште се убраја у условно обновљиве ресурсе. Главни утицаји на земљиште укључују загађење (локално и дифузно), смањење органске материје, ерозију, заузимање земљишта изградњом, збијање земљишта, салинизација, смањење земљишног биодиверзитета. То подразумева добро познавање физичко-хемијских карактеристика земљишта као и њихово праћење. На тај начин ће се обезбедити добијање поузданих и квалитетних информација о стању земљишта. Дефинише приоритете у управљању животном средином.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2.500.000,00 дин.
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за инспекцијске и комунално – стамбене послове
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 4: Подизање еколошке свести грађана о унапређењу и очувању животне средине

Мера се односи на информисање и едуковање становништва. Мера обухвата подизање знања и свести на тему значаја очувања животне средине и утицају на здрачље људи, а реализује се кроз бројне и континуиране кампање у коју би биле укључене невладине организација са подручја града као и експерти из области заштите животне средине.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	2.500.000,00 дин
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за инспекцијске и комунално –

	стамбене послове
Период спровођења:	Континуирано

Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац -ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ-

Приоритетни циљ 1: Унапређен квалитет и инклузивност услуга социјалне заштите

Област социјалне заштите је од високог приоритета за Град Шабац. Град Шабац спада у ретке средине у Србији са већом понудом разноврсних услуга социјалне заштите. Према подацима 2018. године, од услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС успостављене су помоћ у кући, лични пратилац детета, дневни боравак за децу са сметњама у развоју, дневни боравак за ОСИ, прихватилиште за старије, прихватилиште за жртве насиља, саветовалиште и становање уз подршку за младе који напуштају систем заштите. На основу расположивих података, у наредном периоду би у области социјалне заштите у делу у коме је за њу надлежна локална самоуправа, нагласак требао да буде на унапређењу доступности и ефикасности успостављених услуга (континуитет у пружању), као и на увођењу нових које недостају.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији (%)	1.82 (2021.)	1,5 (2030.)	Аналитички сервис ЈЛС
Удео корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР у укупној популацији (%)	6.6 (2021.)	7 (2030.)	Аналитички сервис ЈЛС

Мере за постизање Приоритетног циља 1:

Мера 1: Развој и унапређење постојећих услуга социјалне заштите и постизање њихове одрживости

Мера се односи на развој и унапређење постојећих услуга кроз анкетирање корисника и боље сагледавање њихових потреба. Такође, планирано је обезбеђивање повећања активности на нивоу постојећих услуга социјалне заштите и достизање одрживости у пружању истих, кроз обезбеђивање континуираних финансијских средстава из буџета града Шапца и донаторских средстава. Мониторинг и евалуација су такође планирани.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	1.000.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ЦСР, пружаоци услуга
Период спровођења:	Континуирано

Мера 2: Успостављање нових стандардизованих и иновативних локалних социјалних услуга и програма превенције

Мера се односи на увођење нових стандардизованих и иновативних локалних социјалних услуга и програма превенције, са посебним акцентом на услуге потребне особама са инвалидитетом. Планирано је увођење следећих услуга социјалне заштите у систем социјалне заштите града Шапца: Теренски сарадник, Прихватилиште, Сигурна кућа, Дневни боравак за особе оболеле од деменције.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	350.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаtorsка средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа, ЦСР
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 3: Развој и унапређење инфраструктуре у области социјалне заштите

Мера се односи на адаптацију, санацију и опремање објеката у области социјалне заштите (Центар за социјални рад „Шабац“)

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	50.000.000,00
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа, ЦСР
Период спровођења:	Континуирано

Приоритетни циљ 2: Унапређени услови за очување јавног здравља

Здравствена заштита у Шапцу обухвата различите области и услуге које се пружају грађанима у оквиру здравственог система. Евидентирана је присутност различитих здравствених установа и услуга у граду, укључујући болнице, домове здравља, апотеке и приватне лекарске кабинете. Град Шабац је опредељен да пружи квалитетну и доступну здравствену заштиту својим грађанима. Од основне важности је постојање болничких капацитета који пружају висококвалитетну медицинску негу. Домови здравља пружају општу и превентивну здравствену заштиту, укључујући прегледе, лечење болести, вакцинације и саветовање о здрављу. Апотеке су доступне широм града и пружају услуге испоруке лекова и саветовања о њиховој примени. Такође, здравствени систем у Шапцу фокусира се на промоцију здравља и превенцију болести кроз информисање и едукацију грађана. У предстојећем периоду, Град Шабац ће наставити да улаже у систем примарне здравствене заштите и да га унапређује.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број лекара на 1.000 становника	2.6 (2023.)	3 (2030.)	Аналитички сервис ЈЛС
Број промотивних кампања усмерених на очување јавног здравља	10 (2023.)	15 (2030.)	Извештаји здравствених установа
Издавање буџета Града за програм здравствене заштите РСД	90.000.000,00 (2023.)	150.000.000,00 (2030.)	Буџет Града

Мере за постизање Приоритетног циља 2:

Мера 1: Успостављање ефикасне мултисекторске и мултидисциплинарне сарадње у области здравства

Мера се односи на унапређење знања и вештина мултидисциплинарних стручних тимова и свих других актера који делују у области здравља, као и на подстицање и промовисање сарадње сектора здравства и других сектора унутар локалне заједнице са посебним акцентом на социјалној заштити, образовању, правосуђу, невладином сектору, удружењима грађана.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	2.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Градска управа, здравствене установе, Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава,, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/Здравствене установе
Период спровођења:	Континуирано

Мера 2: Побољшање просторно-техничких капацитета здравствених установа

Мера се односи на инфраструктурно одржавање објеката којима располаже систем здравствене заштите, на адекватно опремање здравствених установа савременом медицинском опремом у циљу пружања квалитетне и безбедне здравствене заштите, као и на унапређење информационо-комуникационих технологија које се користе у здравственим установама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	300.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, , донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/Здравствене установе
Период спровођења:	Континуирано

Мера 3: Унапређење кадровских капацитета запослених у здравственим установама

Мера се односи на обезбеђивање оптималног броја запослених у здравственим установама, као и на повећање професионалних компетенција запослених у здравству кроз последипломско усавршавање, континуирану медицинску едукацију, едукацију немедицинских радника и обуку за безбедан рад.

Тип мере:	Информативно-едукативна
------------------	-------------------------

Процена потребних финансијских средстава:	400.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава,, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/Здравствене установе
Период спровођења:	Континуирано
Мера 4: Едукативне и промотивне активности о превенцији болести у функцији здравља и о здравим стилевима живота	
Мера се односи на промоцију здравља и здравствену едукацију становништва са циљем унапређења и очувања здравља, превенције болести те унапређења здравствене културе становништва и спроводе се на основу здравствених приоритета дефинисаних кроз националне превентивне програме.	
Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	130.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Здравствене установе, Градска управа
Период спровођења:	Континуирано
Мера 5: Изградња нове зграде Опште болнице „Лаза К. Лазаревић“	
Мера се односи на изградњу објекта Опште болнице „Лаза К. Лазаревић“ на новој локацији капацитета од 600 постеља на укупно 74.000м ² корисног простора конципираног по највишим интернационалним стандардима за модерне болнице. Биће обезбеђена функционална комуникација на свим нивоима између целина и максималан комфор за пацијенте у двокреветним собама.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	50.000.000,00 евра
Извор финансирања:	Буџет Републике Србије
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/Општа болница Шабац
Период спровођења:	Дугорочно
Мера 6: Реконструкција комплекса Опште болнице и измештање Дома здравља	
Мера се односи на реконструкцију и адаптацију простора Опште болнице „Лаза К. Лазаревић“ у циљу смештаја служби Дома здравља у оквиру јединственог новоопремљеног комплекса.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	10.000.000,00 евра
Извор финансирања:	Град Шабац
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/Дом здравља Шабац
Период спровођења:	Дугорочно

Приоритетни циљ 3: Унапређени услови за подстицајно, квалитетно и свима доступно основно и средње образовање

Системи основног и средњег образовања су за Град Шабац од приоритетног значаја, те се континуирано ради и делује на пољу унапређења услова да буду подстицајни, квалитетни и свима доступни. Различитим мерама и активностима утиче се и на креирање услова за доступност програма за развој кључних компетенција за целоживотно учење са циљем промовисања културе учења и образовања, што ће бити веома значајно за све заједници. Такође, град Шабац учествује у пројекту "Партнерство за праведно и квалитетно образовање". Пројекат подразумева равномеран упис деце из осетљивих група у основне школе, у циљу стварања једнаких услова за образовање и развој свих ученика.

У Шапцу постоји 12 матичних основних школа са чак 48 подручних (издвојених) одељења. Само два подручна одељења налазе се у градској средини док су сва остала у ванградском насељима. Подручна одељења се, по правилу, налазе у ванградским насељима што је случај и у Шапцу. Просечан број ученика основним школама је висок, не само у матичним школама већ и у подручним одељењима (Табела 4). Ово је добар показатељ који указује на то да школе у ванградским насељима нису празне, што је врло чест случај у Србији. Стопа одустајања од школовања у основном образовању је у прихватљивим оквирима У Шапцу постоји 9 средњих школа, укључујући и гимназије. Стопа одустајања од школовања у средњем образовању се значајно смањила последњих година да би у 2020. чак била 0%. Према свим овим показатељима, можемо закључити да ће до краја планског периода, реализацијом планираних мера, Град Шабац значајно унапредити своје образовне системе, а тиме допринети и свеукупном развоју друштвене заједнице у погледу образовања, знања и професионалних вештина.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Издавање Општинског буџета за програм основног образовања	230.221.761,00 (2021.)	350.000.000,00 (2030.)	Буџет Града
Издавање Општинског буџета за програм средњег образовања	186.678.770,00 (2021.)	340.000.000,00 (2030.)	Буџет Града
Извршење буџета Општине за проограм основног образовања (%)	84,16 (2021.)	90 % (2030.)	Завршни рачун
Извршење буџета Општине за проограм средњег образовања (%)	84,95 (2021.)	90 % (2030.)	Завршни рачун

Мере за постизање Приоритетног циља 3:

Мера 1: Подизање професионалних компетенција запослених

Мера се односи на организацију семинара и спровођење акредитованих едукација у складу са прописима Завода за унапређивање образовања и васпитања и потребама корисника у сврху континуираног подизања професионалних компетенција запослених у образовању, а у складу са потребама савременог образовног процеса и перманентним унапређењем квалитета наставе.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	115.000.000,00 динара

Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/Центар за стручно усавршавање
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано
Мера 2: Унапређење нивоа просторно-техничких капацитета и опремљености установа образовања	
Мера се односи на реконструкцију, адаптацију и санацију постојећих објеката образовања, као и изградњу нових објеката. Такође, планирано је и континуирано опремање објеката савременим наставним средствима и техничким помагалима. Мера се односи на унапређење услова за рад и реализацију образовног процеса у складу са савременим стандардима.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	1.100.000.000 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Град Шабац/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано
Мера 3: Одржавање система за праведан упис ученика/ца у основним школама и осигуравање његове примене	
Мера се односи на реализацију активности у оквиру Локалног акционог плана који је усвојен са периодом важења до 2024. године, након чега се планира усвајање новог плана и то: формирање базе података о деци за први разред уз израду одговарајућег софтвера, ажурирање података и креирање флексибилног плана рејонизације и унапређење повезаности и сарадње између институција.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	1.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Континуирано
Мера 4: Стварање услова за доступност програма за развој кључних компетенција за целоживотно учење са циљем промовисања културе учења и образовања	
Мера се односи на обезбеђивање услова за квалитетније функционисање образовног система и пружање подршке развоју свих аспеката личности даровите деце и ученика путем интегрисаног и кооперативног учења, базираног на искуству, експериментима, проблемском размишљању, подстицању радозналости, иницијативности, мотивације и кооперативности, кроз реконструкцију објекта „Павиљони“ на Летњиковцу, креирање и имплементацију специјализованих програма за децу предшколског ученике основношколског и средњошколског узраста, успостављање механизма праћења њиховог напредовања, организовања манифестација посвећених даровитима и даровитости, попут „Сајма даровитости“, подршке родитељима наставницима и сл.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	150.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Дугорочно
Мера 5: Прилагођавање образовних профила са потребама привредног окружења	
Мера се односи на успостављање континуиране сарадње између релевантних градских служби, тела, институција и привредника (Градска управа, Одељење за друштвене делатности, Одељење за ЛЕР, средње школе на територији града Шапца; Национална служба за запошљавање, Привредни савет, Савет за запошљавање, Локални савет родитеља) у циљу праћења потреба привреде и усклађивања образовних профила у средњим школама са тим потребама. Мера се односи на унапређење услова за развој дуалног образовања.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	-
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Континуирано

Приоритетни циљ 4: Повећан обухват деце предшколским васпитањем и образовањем

Стопа обухвата ПВО је у Граду Шапцу у порасту и тежи даљем расту. Обзиром да не постоји исказана тражња која је већа од постојећих капацитета, у циљу повећања обухвата пре свега је потребно радити на кампањи подизања свести о важности ПВО, у исто време понудити ширу лепезу флексибилних програма којима примарни циљ није чување деце већ васпитно образовна улога ПВО и укључивању деце у друштвену заједницу.

Позитиван тренд је сасвим очигледан посебно код обухвата деце јасленог узраста који је троструко повећан у последњих 10 година. Међутим, и поред повећања, обухват деце ПВО у Шапцу је и даље низак у поређењу са постављеним циљевима за ПВО које су дефинисали Циљеви одрживог развоја, као национални циљеви из Стратегије 2030. Поређење трогодишњег просека показује да је обухват приближно исти на нивоу обухвата на подручју Србија - Југ ком Шабац припада. Обухват деце јасленог узраста је нижи у односу на подручје Србија-Југ, док је обухват деце вртићког узраста виши (изузимајући обухват ППП-ом који је чак виши од 100%).

У предстојећем периоду, Град Шабац ће наставити да спроводи мере у циљу повећања обухвата ПВО и да на тај начин досегне постављене националне и ЦОР вредности. Тиме ће се успоставити систем који ће обезбедити све неопходне услове за рани развој све деце на подручју, као и њихову припрему за школу.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Обухват деце узраста 0—3 године предшколским васпитањем и образовањем (%)	28.2 (2021.)	35 (2030.)	ДевИнфо, Мрежа предшколске установе и Предшколски програм предшколске установе „Наше дете“ Шабац
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем (%)	53.3 (2021.)	86 (2030.)	ДевИнфо, Мрежа предшколске установе и Предшколски програм предшколске установе „Наше дете“ Шабац
Обухват деце ППП (стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре званичног узраста за упис у основну школу) - девојчице (у %))	96 (2021.)	99 (2030.)	ДевИнфо, Мрежа предшколске установе и Предшколски програм предшколске установе „Наше дете“ Шабац
Обухват деце ППП (стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре званичног узраста за упис у основну школу)) - дечаци (у %))	96 (2021.)	99 (2030.)	ДевИнфо, Мрежа предшколске установе и Предшколски програм предшколске установе „Наше дете“ Шабац

Мере за постизање Приоритетног циља 4:

Мера 1: Побољшање и повећање просторно – техничких капацитета Предшколске установе

Мера се односи на реконструкцију, адаптацију и санацију постојећих објеката предшколске установе, као и изградњу нових објеката, опремање објеката наставним средствима, опремом и намештајем. Унапређење нивоа просторно-техничких капацитета и опремљености ПУ „Наше дете“, Шабац значајно је за повећање обухвата деце предшколским образовањем и унапређење квалитета васпитно-образовног процеса.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	250.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава,
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности/Предшколска установа
Период спровођења:	Дугорочно

Приоритетни циљ 5: Успостављен ефикасан система услуга у области културе које су доступне свима и које почивају на очувању културног наслеђа и развоју савремених концепата стваралаштва

Шабац је град који баштини богату културну традицију. На темељима који су постављени пре више деценија, па и векова, савремени Шабац културу види као значајну област која унапређује живот грађана. Такође, улагање и унапређење стања у области културе, може се посматрати и као дугорочно улагање у будућност града.

Град Шабац је оснивач шест установа културе, од чега три установе које се примарно баве заштитом културног наслеђа (Међуопштински историјски архив Шабац, Народни музеј, Библиотека шабачка) и три установе које се баве савременим стваралаштвом у култури (Шабачко позориште, Културни центар, ДК Прњавор). Поред ових установа, у области културе деловање остварују и невладине организације, фондације, појединци, самостални уметници. Постајање свих ових чинилаца, показује значај и обим културне делатности у Шапцу. Док је очување културног наслеђа, хуманистичка, друштвена, али пре свега законска обавеза државе, дотле је савремено стваралаштво тренутни исказ идеја и креативности људи и времена у којем стварају. Временом и оно постаје културно наслеђе. Зато је брига о култури града и њеној доступности свим становницима територије града Шапца, системска, приоритетна и високо на листи приоритетних циљева друштвеног развоја града.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Издвајање буџета Града за програм културе РСД	267.835.200, 00 (2023.)	350.000.000,00 (2030.)	Буџет Града
Број запослених у области културе у односу на укупан број запослених у јавном сектору (%)	7,5 (2023.)	8 (2030.)	РЗС- подаци о запослености
Број посетилаца културних садржаја	10.000 (2023.)	15.000 (2030.)	Извештај установа културе

Мере за постизање Приоритетног циља 5:

Мера 1: Унапређење просторно-техничких капацитета објеката у области културе

Мера се односи на унапређење услова за рад, креирање квалитетних програма и ширење обухвата публике у установама културе кроз адаптације, санације и реконструкције објеката установа културе, Културног центра, Позоришта, Музеја и КУД Абрашевић и набавке савремене опреме.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	250.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности /Установе културе
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 2: Унапређење организационе структуре и управљачких капацитета

Мера се односи на успостављање надлежности над функционисањем и управљањем великих објеката домова културе на сеоском подручју, пре свега Дома културе Мишар у сврху стварања услова за креирање и имплементацију културних садржаја, израду музејске сталне поставке . Ова мера ће допринети развоју културних садржаја и побољшању квалитета живота на сеоском подручју, значајном повећању броја посетилаца и развоју овог дела територије града Шапца.

Тип мере:	Регулаторна
Процена потребних финансијских средстава:	20.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца Буџет РС преко надлежних министарстава,
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности Установе културе
Период спровођења:	Краткорочно

Мера 3: Стварање услова за равноправно учешће грађана у културном животу

Мера се односи на правовремено и квалитетно информисање грађана о културним догађајима, испитивање њихове заинтересованости и креирање програма у складу са тим, успостављање и развој система континуираног праћења публике у установама културе. Мера обухвата и повећање доступности културних садржаја на сеоском подручју кроз подршку имплементацији различитих пројеката, омогућавање доступности програма креираних од стране установа културе, установа образовања и сл.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	60.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, donatorska sredstva
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности /Установе културе
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 4: Промотивне активности о очувању културног наслеђа

Мера се односи на континуирано истраживање, валоризацију, систематизацију, дигитализацију, одржавање, доступност садржаја и промоцију културног наслеђа. Мера односи на набавку недостајуће опреме и обезбеђивање дигитализованог материјала корисницима. Мера се односи на умрежавање институција образовања и културе са субјектима туризма, организовање бројних промотивних кампања о садржајима и програмима установа заштите (Народни музеј, Међуопштински историјски архив и Библиотека шабачка) који се односе на очување културног наслеђа шабачког краја.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	15.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности/Установе културе
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 5: Развој стручног кадра

Мера се односи континуирано унапређење професионалних компетенција запослених у установама културе кроз организацију обука у складу са њиховим потребама, што ће утицати на унапређење квалитета културних програма и садржаја, њихове промоције, а самим тим на већи обухват и степен задовољства.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	7.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности/Установе културе
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 6: Дефинисање стратешког оквира у области културе

Мера се односи на израду и усвајање Стратегије и Локалног акционог плана у области културе који ће одредити правце и циљеве деловања у овој области и дефинисати носиоце активности кључне за имплементацију активности у сврху досезања постављених циљева и мера у области културе. Мера се односи на креирање нових и унапређење постојећих локалних аката која регулишу ову област.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	700.000,00 динара
Извора финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности /Установе културе
Период спровођења:	Краткорочно

Мера 7: Развој продукције и савременог концепта стваралаштва

Мера се односи на развој продукције савременог концепта стваралаштва, развој квалитетних програма у установама културе (нарочито, Шабачко позориште, Културни центар, Дом културе Прњавор), развој програма савременог стваралаштва и продукције за децу и младе, помоћ и подршку уметницима који стварају, кроз јавне конкурсе.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	95.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности/ Установе културе
Период спровођења:	Дугорочно

Приоритетни циљ 6: Унапређени услови за подстицај и развој спорта

Шабац је град који се између осталог препознаје и по спорту. Богата спортска традиција, масовност, али и тренутни успеси спортских колектива са територије града Шапца, стављају овај циљ високо на листу приоритета друштвеног развоја.

Број спортско активних грађана није само висок у области такмичарског спорта, већ и у области школског спорта, спортске рекреације и спорта особа са инвалидитетом. Добар показатељ подршке града укључивању грађана у спортске активности су бесплатни програми који су намењени: деци, женама и особама са инвалидитетом, а такође и континуирана подршка из буџета града спортским организацијама које учествују у систему такмичења Републике Србије.

Стога је брига о спорту и стварање услова за унапређење и подстицај за развој спорта циљ од изузетне важности. Унапређење правног оквира и спортске инфраструктуре, учешће професионалних спортиста и рекреативаца, спортских стручњака у активностима које Град реализује у области спорта треба да допринесе јачању целокупног система спорта у граду. Посредни ефекти које спорт производи на психофизичко здравље читаве популације, вишеструко оправдавају улагање у ову област и вишеструко враћају опредељена средства. Спортски клубови као посредници између Града и спортиста наставиће да имају пуну подршку у реализацији својих активности.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Функционални и приступачни спортски објекти у власништву Града	9 (2023.)	10 (2030.)	Годишњи извештаји ГУ
Донети и усаглашени акти и програми у области развоја спорта	2 (2023.)	3 (2030.)	Одлуке о усвајању
Број спортских организација чији се програми финансирају из буџета Града	69 (2023.)	76 (2030.)	Извештај ГУ
Број ученика и грађана укључених у бесплатне програме	1700 (2023.)	2000 (2030.)	Извештај о спроведеним програмима
Број програма за едукацију спортских стручњака	3 (2023.)	7 (2023.)	Извештај о спроведеним обукама

Мере за постизање Приоритетног циља 6:

Мера 1: Изградња, реконструкција, одржавање и опремање спортских објеката

Мера се односи на побољшање услова за организацију тренинга и спортских приредби, као и унапређење ефикасности система управљања и одржавања спортских објеката у власништву Града.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	1.500.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних

	министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Дугорочно
Мера 2: Дефинисање стратешког оквира у области спорта	
Мера се односи на активности израде и усвајања Програма развоја спорта града Шапца у сврху дефинисања циљева и праваца, и улоге кључних актера на хоризонталном и вертикалном нивоу, као и утврђивање стратешког и регулаторног оквира у области спорта	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	50.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Краткорочно
Мера 3: Унапређење кадровских капацитета у области спорта	
Мера се односи на активности едуковања, саветовања и информисања грађана о здравим стилевима живота и могућностима и значају бављења спортом. Такође, у оквиру ове мере, планирана су и стручна усавршавања и оспособљавања спортских стручњака и стручњака у спорту кроз организовање и финансирање семинара и других видова едукације.	
Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	10.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано
Мера 4: Креирање и организовање бесплатних програма за децу, жене и особе са инвалидитетом	
Мера се односи на креирање и организовање бесплатних програма из области нетакмичарског спорта као што су „Спорт у школе-Расти здраво“, „Буди здрава- вежбај са нама“, „Баскин“, и увођење нових програма. Један од програма који је планиран да се креира и реализује је програм за децу узраста од 5. до 8. разреда основне школе, у циљу општег здравља, дружења кроз игру и формирања здравих понашања.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	230.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донаторска средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Приоритетни циљ 7: Стварање подстицајног амбијента за активно учешће младих у свим областима друштвеног живота

Млади, као активни учесници у друштву имају јак потенцијал да га брже мењају и унапређују. Они су ти који представљају најмобилнији део друштва, они прате савремене тенденције, развој дигиталних технологија, они су најагилнији у борби за једнака права свих људи. Да бисмо искористили тај потенцијал, град Шабац улаже знатна средства из буџета у подстицајне активности које доприносе том циљу и обезбеђује материјално техничке услове за реализацију истог. Такође, циљ града је обезбеђивање услова да останак младих у Граду, а један од начина за то је и ослушкивање и оснаживање младих да постану активни учесници у животу локалне заједнице. Млади су будућност једног друштва и то је основни принцип на којем овај приоритетни циљ мора бити утемељен.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број програма, пројеката и активности Канцеларије за младе	50 (2023.)	70 (2030.)	Годишњи извештај ГУ
Број волонтера у КЗМ	45 (2023.)	100 (2030.)	Годишњи извештај ГУ
Број програма и пројеката чију реализацију је подржала КЗМ путем конкурса	13 (2023.)	30 (2023.)	Одлука о избору програма и пројекта Годишњи извештај
Број кампања, медијских извештаја и интернет презентација	120 (2023.)	150 (2030.)	Извештај о спроведеним програмима
Број обука за младе	20 (2023.)	30 (2030.)	Извештај о спроведеним обукама
Број учесника обухваћен различитим обукама за младе	300 (2023.)	450 (2030.)	Извештај о спроведеним обукама

Мере за постизање Приоритетног циља 7:

Мера 1: Дефинисање стратешког оквира и ефикасне организационе структуре у области омладине

Мера се односи на израду и усвајање Локалног акционог плана за младе и важност усклађености са Стратегијом за младе. Израдом Локалног акционог плана за младе биће дефинисани циљеви и правци деловања у овој области, као и носиоци активности одговорни за њихову имплементацију.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	200.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Средњорочно

Мера 2: Креирање и реализовање омладинских програма и едукација са посебним акцентом на вршњаче едукације

Мера се односи на креирање и имплементацију нових омладинских програма који би укључили младе са подручја града Шапца и подстакли њихово учешће у активностима у којима могу да дају свој значајан допринос. Посебан фокус биће стављен на подстицање активизма ђачких парламената, организовање рада и опремање Клуба за младе, грађанску партиципацију младих, оснаживање младих кроз неформалне облике едукације, са посебним акцентом на вршњачке едукације, пружање подршке организацијама које раде са младима и за младе у реализацији пројеката. укључивање у обележавање значајних датума посвећених младима и сл.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	50.000.000 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца, Буџет РС преко надлежних министарстава, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 3: Оснивање савета за младе

Мера се односи на оснивање Савета за младе, као тела које би координирало флексибилним програмима и пратио ефикасност и квалитет рада Канцеларије за младе и спровођење програма за младе града Шапца. Такође, Савет би пратио процес имплементације и реализације Локалног акционог плана за младе.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финансијских средстава:	1.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Континуирано

Мера 4: Унапређење капацитета младих у области пројектног менаџмента

Мера се односи на организовање едукација за младе у области пројектног менаџмента. Недовољно активности на подручју града Шапца у области пројектног менаџмента се може довести у везу са недовољним капацитетима потенцијалних корисника донаторских средстава у припреми и имплементацији пројектних апликација. Посебно је важно унапредити капацитет младих у тој области, имајући у виду да су млади укључени у велики број сектора.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	2.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за друштвене делатности
Период спровођења:	Континуирано

Опис приоритетних циљева и мера за развојни правац -ДОБРА УПРАВА-

Приоритетни циљ 1: Успостављен ефикасан рад органа Управе, уз обезбеђен висок ниво квалитета услуга које се пружају грађанима и привредним субјектима

Градска управа Шабац настоји да јача капацитете у управљању људским ресурсима и унапређењу квалитета услуга које се пружају грађанима, уз поштовање начела доброг управљања, а све са циљем да на квалитетан и ефикасан начин пружи услуге у оквиру јавне управе и њених институција.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број обука које су похађали запослени	60 (2023.)	120 (2030.)	Извештај ГУ
Проценат рачунарске опреме млађе од пет година	35% (2023.)	70% (2030.)	Извештај ГУ

Мере за постизање Приоритетног циља 1:

Мера 1: Унапређење организационих и функционалних подсистема јавне управе кроз обуке запослених

Мера се односи на континуирано спровођење обуке запослених Градске управе града Шапца у сарадњи са Националном академијом за јавну управу, као и на едукацију и стручно усавршавање кроз семинаре које организују друге организације и удружења (СКГО, НАЛЕД и други).

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финансијских средстава:	/
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за скупштинске, заједничке послове и ИТ
Период спровођења:	Континуирано

Мера 2: Техничко опремање Градске управе

Мера се односи на набавку рачунарске и опреме за брзо скенирање и копирање докумената у циљу унапређења рада службеника Градске управе на пријему, обради и решавању захтева грађана.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	25.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа, Одељење за скупштинске, заједничке послове и ИТ

Приоритетни циљ 2: Унапређен систем употребе дигиталних технолошких решења кроз „Систем паметан град за Град Шабац“ - Smart City

„Системом паметан град за Град Шабац“ ће се унапредити потребе у погледу имплементације свих система потребних за лакше функционисање града, као и за повећање степена безбедности за све грађане.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број система за мерење тренутне брзине возила	1 (2023.)	5 (2030.)	Извештај ГУ
Број система паметне раскрснице	3 (2023.)	10 (2030.)	Извештај ГУ
Број паркинг сензора	509 (2023.)	1700 (2030.)	Извештај ГУ

Мере за постизање Приоритетног циља 2:

Мера 1: Праћење и управљање информацијама кроз развијене паметне дигиталне системе у оквиру локалних институција- „Систем паметан град за Град Шабац“

Мера се односи на унапређење рада и функционалности система „Паметан град за град Шабац“, који у себи укључује системе евиденције слободних паркинг места, систем за мерење квалитета ваздуха, систем сигурне СОС тачке, систем узбуђивање и заштите од поплава, систем за праћење саобраћаја на приступним путевима, систем за мерење брзине возила, и интелигентну раскрсницу.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава:	200.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца/ Одељење за локални економски развој
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа
Период спровођења:	Дугорочно и континуирано

Мера 2: Повећање обухвата система и унапређење квалитета услуга ГИС-а као услуге „Паметног града“ (Smart City)

Мера се односи на унапређење квалитета услуга ГИС-а као услуге „Паметног града“, кроз проширење исте и кроз побољшање функционалности. ГИС града Шапца почео је са радом 15.10 2006. године и од тог дана до данас непрекидно функционише и развија се претећи развој ИК технологија. Трудимо се да примењујемо најновије светске трендове у ГИС-у. База података се непрекидно пуни и ажурира, а сваке године се нуде нове апликације које се континуирано освежавају и допуњавају новим садржајима и могућностима. Тренутно је нашим корисницима доступно седам апликација

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
-----------	------------------------------------

Процена потребних финансијских средстава:	5.000.000,00 динара
Извор финансирања:	Буџет града Шапца
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Градска управа/ Одељење за скупштинске, заједничке послове и ИТ
Период спровођења:	Средњорочно

ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

У оквиру овог поглавља представљен је механизам улога, одговорности као и календар активности када је реч о процесу праћења спровођења, извештавања и вредновања усвојеног **Плана развоја Града Шапца 2023-2030**. Наведени процес се спроводи у циљу повећања ефикасности у спровођењу и повећању вероватноће остваривања приоритетних циљева.

Праћење спровођења

Праћење спровођења је континуирана активност, која се спроводи свакодневно током имплементационе године. За потребе спровођења Плана развоја града Шапца 2023-2030 . креиран је институционални оквир са два основна нивоа структуре, а то су:

- (1) Комисија за израду, мониторинг, евалуацију и ажурирање Плана развоја града Шапца за период 2023 – 2030. година**
- (2) Координатори радних група**

Наведена структура врши праћење остваривања приоритетних циљева по учинцима, одступања тј. разлику уколико постоји, доноси одлуке за превазилажење насталих одступања, изазова и проблема када је реч о постизању учинака. Организациону и техничку подршку пружа Одељење за локални економски развој.

Координатори радних група имају улогу да прикупљају информације о спровођењу мера и одржавају континуирану комуникацију, пре свега између Комисије и носиоца мера, детектују проблеме и дају препоруке за решавање истих, прате усаглашености средњорочних планова институција са мерама у Плану развоја, припремају материјале, извештавају Комисију и обавља административно-техничке послове.

План развоја се спроводи путем средњорочног плана, тј. **средњорочни план је алат за операционализацију**. Спровођење се врши тако што се подаци прикупљају за сваку од активности у оквиру мера. Процес прикупљања и обраде података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, као и података о остваривању конкретних показатеља (за мере и циљеве) је одговорност руководиоци одељења, у складу са надлежностима. Подаци се прикупљају из различитих примарних и секундарних

извора (дефинисани обрасци за прикупљање од носиоца мера, званична статистика, анкете/упитници по потреби). Према томе, узимајући у обзир међусобну повезаност Плана развоја и средњорочних планова, као и то да се у оба документа дефинишу одговарајући показатељи, управо **средњорочни планови представљају основ за праћење и вредновање учинака** и остварених позитивних промена у приоритетним областима развоја.

Вредновање

Вредновање је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Плана развоја и степен достизања приоритетних циљева, а спроводи се периодично. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистичких база. Утврђивање степена настале промене спровођењем плана развоја треба да укаже на потенцијалну потребу преиспитивања и унапређења (ревизије) Плана развоја. За разлику од процеса праћења спровођења Плана развоја града Шапца 2023-2030. који подразумева континуирану активност, **вредновање учинака Плана развоја подразумева његову оцену**, која ће се спроводи периодично током седмогодишњег периода важења Плана развоја, са циљем да се измере достигнућа и позитивне промене. Да би се установио степен остварених промена и измерили ефекти, вредновање ће се базирати на прикупљеним подацима, што значи да ће се **процес вредновања учинака реализовати тек после процеса праћења спровођења Плана развоја града Шапца**.

Извештавање

Закон о планском систему Републике Србије дефинише обавезу извештавања о спровођењу Плана развоја на **годишњем нивоу**, као и извештавања о учинцима спровођења Плана развоја по истеку сваке треће календарске године од његовог доношења. Такође, Закон је прописао и обавезу да се Извештај о спровођењу Плана развоја, као и Извештај о учинцима спровођења тог плана, објављују на званичној интернет страници Града Шапца.

ТАБЕЛЕ, ГРАФИКОНИ И СЛИКЕ

Табела 1. Структура пољопривредних газдинстава у 2018. години, Град Шабац	13
Табела 2. Преглед развоја инфраструктуре 2011-2022. година	16
Табела 3. Проценат домаћинстава прикључених на водоводну и канализациону мрежу у 2020. години.	17
Табела 4. Подаци о захваћеним и пречишћеним водама на територији 12 ЈЛС у 2020. години.	19
Табела 5. Укупни % узорак отпадних вода чији квалитет није усклађен са прописаним нормама за Шабац	20
Табела 6. Основни показатељи производње и дистрибуције топлотне енергије у систему даљинског грејања у граду Шапцу у 2020. години.	22
Графикон 1. Број становника града Шапца у последње три деценије	12
Графикон 2. Укупна јавна средства (локални и републички буџет) опредељена за спровођење мера енергетске санације у домаћинствима.	23
Графикон 3. Удео корисника НСП у укупној популацији (у %), 2012-2020.	24
Графикон 4. Удео расхода за социјалну заштиту (функција 0) у односу на укупан износ извршења буџета, 2019 и 2020.	26
Графикон 5. Имунизација, 2020.	27
Графикон 6. Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%), 2010-2020	28
Слика 1. Процес израде Плана развоја	1